

572.42
ส ๗๖๗ส
8.3

สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11

- 16/04
- 6/5/04
- 6/8/04
- 11/11/03

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุดสงวน เลิศล้ำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.สุพิพรรณ พัฒนพาศัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริญา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๘ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความรู้และปัญญาเป็นอย่างสูงของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทักษสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองขึ้น ประธาน และกรรมการที่ปรึกษา ปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือ แก่ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคุณ ช่างวิทย์ ทักษสุวรรณ คุณทวี ศันสนียพันธ์ คุณเฉลิมชัย มิติกักร คุณวิไล ชินวงศ์ คุณเพิ่มชาติ ศรีโสเพียร คุณอภิชาติ ประภาสุชาติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ที่ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม เพื่อนำหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอทุกอำเภอในเขตการศึกษา 11 ได้ช่วย รวบรวมแบบสอบถามส่งให้โดยตรง และอาจารย์ จักรกฤษ ประจักษ์ศิลป์ โรงเรียนบ้านหนองพลวง ที่ได้อนุเคราะห์พิมพ์ปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษา และให้กำลังใจเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณเกรียง เลิศล้ำ ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจจนการศึกษาค้นคว้า สำเร็จเรียบร้อย คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นที่ระลึกถึง พระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ทุกท่าน

สุดสงวน เลิศล้ำ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2537

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา	10
	แนวคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ	12
	ความเป็นมา รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน	16
	องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	22
	ปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	41
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
	วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	46

การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	93
วิธีดำเนินการค้นคว้า	93
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	106
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย	125

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	43
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่ยมชดชบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน	53
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่ยมชดชบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านวิธีสอน	59
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่ยมชดชบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ	64
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่ยมชดชบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ	70

6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น	74
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์	80
8	สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมแต่ละมาตรการ และรวมทุก มาตรการ	84
9	เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และ ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบโครงการ	87
10	เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษาในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบ โครงการ	89

บทนำ

บทนำ

นโยบายขยายการศึกษามหาวิทยาลัยของกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยนายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้กล่าวถึงการขยายการศึกษามหาวิทยาลัยในคราวปราศรัยที่จังหวัดกระบี่ว่า " ในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะขยายการศึกษามหาวิทยาลัยออกไปอีก 9 ปี" (เจริญ จรรย์นาถ. 2532 : 23) ต่อมาได้มีการเคลื่อนไหวในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อหาแนวทางในการขยายการศึกษามหาวิทยาลัยระหว่างปี พ.ศ. 2531 มีการประชุมสัมมนาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันอื่น ๆ และมีการอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับการขยายการศึกษามหาวิทยาลัย จากการประชุมสัมมนา สรุปได้ว่าการขยายการศึกษามหาวิทยาลัย เป็นเรื่องที่รัฐบาลจะต้องรับดำเนินการอย่างจริงจัง หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องมีความพร้อม โดยยึดหลักการที่ว่า การขยายการศึกษามหาวิทยาลัยนั้น จะต้องเป็นไปโดยไม่สร้างภาระให้กับประชาชน

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น ได้มีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งมีสาระสำคัญไว้ในหลายประเด็น ได้แก่ มานะ รัตนโกเศศ (2532 : 5) แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่า ขณะนี้มีโรงงานของชาวต่างชาติเข้ามาตั้งในเมืองไทยมาก และรับพนักงานลูกจ้างที่เห็นความรู้ต่ำสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่รับผู้ที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านภาษาอังกฤษไม่ออก และต้องปฏิบัติงานในโรงงานที่ทันสมัย สุกฤษดา มาศดิตถ์ (2532 : 6) กล่าวถึงการจัดการศึกษาว่า ชาวบ้านสืบสานและไม่เข้าใจระบบการศึกษา การขยายการศึกษามหาวิทยาลัย ส่งผลอะไรถึงชาวบ้านบ้าง

ชาวบ้านต้องขายที่ดินเพื่อส่งลูกเรียนหนังสือ แต่ลูกต้องตักงานเพราะเด็กเลือกงาน เหตุผลอีกข้อหนึ่งคือ ระบบการจัดการศึกษาทำให้คนล้มอาชีพเดิมของบรรพบุรุษตนเอง คนเรียนจบไม่คิดกลับไปประกอบอาชีพของพ่อแม่ วิทยุไทย สาร (2532 : 37) กล่าวว่า การศึกษามาคับคิบไม่ใช่การบังคับประชาชนเรียน แต่ควรเป็นการบังคับรัฐให้จัดตั้งโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และให้เห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น การให้งบประมาณการศึกษาไม่ควรเน้นที่ระดับอุดมศึกษา เพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อตนเอง พนม พงษ์ไพบูลย์ (2532 : 38) กล่าวถึงอัตราการเรียนต่อว่า อัตราการเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยลดลงถึงจุดต่ำสุดแล้ว คือจาก 43% ในปี 2530 เหลือ 40% ในปี 2531 ทั้งที่สภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ประชาชนจำเป็นต้องพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ดังนั้นรัฐจะต้องหามาตรการส่งเสริมการเรียนต่อให้มากขึ้น ถึงแม้จะมีปัญหาในเรื่องความยากจนของประชาชนและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาก็ตาม รัฐก็ต้องจัดการศึกษาพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษา

จะเห็นได้ว่าทัศนะนักการเมือง นักการศึกษา และนักวางแผนการศึกษา ที่หยิบยกมากล่าวข้างต้นนั้น ได้ชี้ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหาสำคัญที่รัฐจะต้องให้ความกระจ่างชัด ได้แก่ ความพร้อมในด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนให้หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการสามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างจริงจัง ในรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ในการประชุมสัมมนาการขยายการศึกษามาคับคิบ (จรรยา จัวนาน. 2532 : 27) ที่ประชุมได้เสนอแนะสาระสำคัญเกี่ยวกับการขยายการศึกษามาคับคิบ โดยชี้ให้เห็นว่าควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง แต่ไม่ออกกฎหมายบังคับให้ทุกคนเข้าเรียน ที่สำคัญต้องถือว่าเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะชุมชน เรียนแล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้ความรู้มาประกอบอาชีพได้ เรียนแล้วมีรายได้กลับไปก็จะเป็นแรงจูงใจให้มาเรียนเองโดยไม่ต้องถูกบังคับ รัฐต้องให้ความสนใจกับกลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ

โดยไม่สร้างความสะดวกร้อนให้แก่ผู้ปกครอง บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน ต้องเป็นการให้เปล่า รวมถึงอาหารกลางวันด้วย

ในการจัดการศึกษาภาคบังคับหรือการขยายโอกาสทางการศึกษา มีปัญหาหลายด้าน ในที่สุดโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับ ก็ได้กลายมาเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งหมายถึงว่าไม่ใช่เป็นการบังคับให้เด็กเข้าเรียน แต่รัฐจะเปิดโอกาสให้เด็กในชนบทที่มีความพร้อมหรือมีความต้องการที่จะเข้าเรียนต่อให้สูงขึ้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโครงการนำร่องในปี พ.ศ. 2533 โดยเปิดโรงเรียนในสังกัด 122 โรงเรียน กระจายกันอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โรงเรียนดังกล่าวได้เปิดทดลองสอนเด็กในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเจตนารมณ์ไว้อย่างเด่นชัดที่จะเป็นเจ้าของเรื่องนี้โดยแท้จริง ในปีการศึกษา 2534 จึงได้ขยายโรงเรียนในลักษณะดังกล่าวเป็น 1,000 โรงเรียน ดังนั้นในช่วงเวลาปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและติดตามผลการดำเนินงานในแง่มุมต่าง ๆ อันจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้ประสบกับภาวะการณ์อย่างไร

เขตการศึกษา 11 เป็นเขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีพื้นที่รวม 5 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ ปัจจุบันในเขตการศึกษา 11 ได้มีการเปิดโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา 404 โรงเรียน เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า จากการวิจัยและประเมินผลคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 3 - 7) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาด้านการบริหารหลายประการ ได้แก่

1. การบริหารและการจัดการประถมศึกษายังไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
2. การกระจายอัตรากำลังครูในบางท้องถิ่นยังไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ขาดระบบการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ
4. การนิเทศและติดตามผลยังไม่บรรลุผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน
5. ขาดการวางแผนการจัดองค์การและการให้ขวัญและกำลังใจ
6. การพัฒนาบุคลากรยังไม่ทั่วถึง
7. ขาดการติดตามผลที่เกิดขึ้น

จากผลการวิจัยและประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ อาจกล่าวได้ว่าการขยายโอกาสทางการศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นโครงการใหม่ที่ เขตการศึกษา 11 ได้จัดดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษา โดยเฉพาะสภาพ ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน เขตการศึกษา 11 โดยมุ่งจะสำรวจและหาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ โดยกำหนดประเด็นการวิจัยในครั้งนี้ตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดขึ้น เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ประสบผลสำเร็จจากมาตรการ 6 มาตรการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 19 .. 30) คือ

1. หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. วิธีสอน
3. การบริหารและการจัดการ
4. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ
5. การส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น
6. การประชาสัมพันธ์

จากมาตรการ 6 มาตรการ เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาโดยการสำรวจ สภาพปัญหาของโครงการตามมาตรการดังกล่าวในครั้งนี้ ย่อมคาดหวังได้ว่าจะทำให้ได้รับ ข้อมูลที่จะนำมาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ โดยศึกษาเป็นรายด้านใน 6 มาตรการ ได้แก่

- 1.1 หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 วิธีสอน
- 1.3 การบริหารและการจัดการ
- 1.4 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ
- 1.5 การส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนต่อมากขึ้น
- 1.6 การประชาสัมพันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ โดยรวมทั้ง 6 มาตรการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับปรุงพัฒนาโครงการ ของโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. เพื่อเสนอเป็นแนวทางให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ในระยะต่อไป

3. เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางปรับปรุงงานในโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรฐานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้น ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ จะครอบคลุมสภาพปัญหาในมาตรการสำคัญที่จะต้องบริหารงานตามโครงการดังต่อไปนี้

- 1.1 หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 วิธีสอน
- 1.3 การบริหารและการจัดการ
- 1.4 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ
- 1.5 การส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาขึ้น
- 1.6 การประชาสัมพันธ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูและ
ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดำเนินงานโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 11 ผู้บริหาร จำนวน 404 คน ครู จำนวน
2,056 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 85 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1	ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน 328 คน
2.2.2	ครู	จำนวน 971 คน
2.2.3	ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ	จำนวน 83 คน
		รวม 1,382 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
- 3.1.2 ครู
- 3.1.3 ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาการบริหารงาน 6 มาตรการ ได้แก่

- 3.2.1 หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
- 3.2.2 วิธีสอน
- 3.2.3 การบริหารและการจัดการ
- 3.2.4 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3.2.5 การส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนต่อมากขึ้น
- 3.2.6 การประชาสัมพันธ์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัญหาการดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องซึ่งทำให้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการ 6 มาตรการ ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ

1.1 สภาพปัญหาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องต่าง ๆ ทำให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ไม่สามารถจัดโปรแกรมการเรียนการสอนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง

1.2 สภาพปัญหาวิธีสอน หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น กิจกรรมที่โรงเรียน สถานประกอบการ ในท้องถิ่นหรือที่บ้าน

1.3 สภาพปัญหาการบริหารและการจัดการ หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดระบบเทียบหน่วยการเรียน การพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 สภาพปัญหาทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ

1.5 สภาพปัญหาการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องในการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองเด็ก เช่น การจัดบริการสื่อการเรียนการสอน การจัดพาหนะ ที่พักอาศัย การจัดอาหารกลางวัน การจัดให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน การให้ทุนการศึกษา

1.6 สภาพปัญหาการประชาสัมพันธ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดข้อขัดข้องในการรณรงค์ให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน

โรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายโอกาสทางการศึกษา

2. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง ภารกิจซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนต่าง ๆ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนในท้องถิ่นชนบทได้มีโอกาสเข้าศึกษาเล่าเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งโดยรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในโรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 11

4. ครู หมายถึง ผู้ทำการสอนในชั้นที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 11

5. ศึกษาพิเศษอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ แนะนำสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและประสานงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

6. เขตการศึกษา 11 หมายถึง พื้นที่การบริหารหรืออาณาบริเวณการบริหารการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลำดับเนื้อเรื่องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ
3. ความเป็นมา รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
5. ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 ได้กำหนดนโยบายไว้ในข้อ 8 ว่า จัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา โดยรัฐจะเร่งรัดจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น ส่วนการศึกษาที่ไม่ใช่ภาคบังคับ รัฐจะสนับสนุนให้จัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาโดยเสมอภาคกันตามกำลังทางเศรษฐกิจและความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 18)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้กำหนดนโยบายไว้ในข้อ 7 ว่า จัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมุ่งทั้งการกระจายสถานศึกษาทางด้านวิชาชีพให้เพียงพอกับความต้องการกำลังคนของประเทศ และ

การสร้างเสริมวิชาอาชีพในสถานศึกษาต่าง ๆ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ชาวชนบทและกลุ่มที่มีโอกาสน้อย ได้รับการทางการศึกษาในอัตราส่วนที่มากขึ้นเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 22)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดแนวทางพัฒนาการศึกษาไว้ในข้อ 3 ความเสมอภาคทางการศึกษาดังนี้

จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งผู้ที่อยู่ในชนบทได้มีโอกาสรับการศึกษาที่สูงขึ้นและมากขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมและมาตรฐานทัดเทียมกัน ในแต่ละสถานศึกษาและแต่ละระดับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทั้งในด้านโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3)

รายงานการวิจัยเรื่อง ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2518 : 8) ได้ให้ความหมายของความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาไว้ว่า " ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึงหลักการ 2 ประการคือ ความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนและ โอกาสที่จะพัฒนาทักษะและความสามารถทางสติปัญญาของเด็กทุก ๆ คน โดยไม่คำนึงถึงภูมิฐานะหรือสภาพแวดล้อมทางบ้าน คำว่า " ความเสมอภาค " ในที่นี้มิได้หมายความว่าทุกคนควรได้รับการศึกษาและมีอาชีพในระดับเดียวกันหมด แต่หมายความว่าทุกคนควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในอันที่จะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างดีที่สุดเท่าที่ความสามารถของแต่ละคนจะอำนวยและมีโอกาสจะได้รับความเสมอภาคดังกล่าวนี้เองที่เราควรจะส่งเสริมและกระจายออกไปให้ทั่วถึงกัน"

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 22) ได้กล่าวถึงการจัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา มีความหมาย 3 ประการคือ

1. โอกาสในการเข้าศึกษา

2. โอกาสในการได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา

3. ค่าใช้จ่ายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาจึงมิได้หมายความว่าทุก ๆ คน จะต้องได้รับการศึกษาเท่า ๆ กัน แต่หมายความว่าถ้าเรียนในระดับใดระดับหนึ่งแล้วทุกคนจะมีโอกาสได้ศึกษาภายใต้สมรรถภาพสูงสุดของตน ความเสมอภาคทางการศึกษายังหมายถึง การสอนที่สอดคล้องกับชีวิตนักเรียน และการค้นคว้าหาความถนัดของแต่ละบุคคลด้วย

จะเห็นได้ว่า หลักฐานที่กล่าวอ้างอิงข้างต้น รัฐบาลตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีเจตจำนงที่จะผลักดันให้การศึกษาแก่ประชาชนสูงขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษามัคบังคับ

เนื่องจากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวข้องกับ การขยายการศึกษามัคบังคับจาก 6 ปีเป็น 9 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ไว้ชัดเจนคือ "นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประมาณร้อยละ 65 - 70 ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมการจัดการศึกษามัคบังคับเป็น 9 ปีในโอกาสต่อไป"

ประเด็นเรื่องการขยายการศึกษามัคบังคับนี้ มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่านดังนี้

ก๊อ สวัสดิพัฒน์ชัย และคนอื่น ๆ (2524 : 3 - 4) ให้ความเห็นว่า "การจัดการมัธยมศึกษาตอนต้น ควรจะเป็นการศึกษาที่ทุกคนมีโอกาสได้เรียน เป็นการศึกษาสากล (Universal Education) การจัดการศึกษาในอนาคตควรจัดให้ประชาชนทุกคนอยู่ในระบบโรงเรียนอย่างน้อยจนถึง 15 ปีบริบูรณ์ หรือจนจบมัธยมศึกษาตอนต้น

จากผลการวิจัยของ ชนิดา รักษ์พลเมือง เรื่องแนวโน้มการศึกษาในระบบโรงเรียน ในช่วงระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 ซึ่งสำรวจความเห็นของผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการสอนทั่วประเทศ พบว่า " ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความเห็นว่า ควรขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปเป็น 9 ปี ด้วยเหตุผลว่า จบเพียงประถมศึกษาในปัจจุบันยังประกอบอาชีพไม่ได้ เนื่องจากอายุยังน้อย ความรู้ความสามารถก็ยังไม่เพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน และการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไป จะเป็นภาระระดับการศึกษาของชาติ ทำให้มีผลเมืองมีคุณภาพมากขึ้นด้วย "

(ชนิดา รักษ์พลเมือง และคนอื่น ๆ. 2527 : 334)

ลิปพนนท์ เกตุทัต (2530 : 23) กล่าวว่า การขยายการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้สูงขึ้น ประเด็นอยู่ที่ว่าควรบังคับหรือไม่ และไม่ว่าบังคับหรือไม่บังคับ จะทำอย่างไร ถ้ามองในแง่จิตวิทยาการศึกษานั้น การให้ได้รับการศึกษาสูงจนถึงมัธยมนั้นดี เพราะมัธยมเป็นช่วงเชื่อมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ทำให้ประชาชนได้มีความรู้สูงขึ้น มีความมั่นคงในสังคม เพราะในอนาคตต้องอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนั้นการขยายการศึกษาในความคิดน่าจะขยายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สุนน อมรวิวัฒน์ (2530 : 22) กล่าวว่า ขอให้ตัดคำว่า บังคับ ออกไปจากขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะว่าการศึกษาคือต้องเกิดจากความต้องการของมหาชน การขยายโอกาสทางการศึกษาจะต้องมุ่งเป้าหมายไปที่เด็กยากจนในสังคมเกษตรกรรมในชนบท เด็กส่วนใหญ่ที่ไม่มีโอกาสเรียนต่อ เด็กในชุมชนเสื่อมโทรมในเมืองหลวง เด็กอ่อนแอ รวมทั้งเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา เด็กเหล่านี้จะต้องเป็นเป้าหมายหลัก

พระราชวรพันธุ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2530 : 40) แสดงความคิดเห็นว่า การขยายการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ดี เป็นแกนนำของการพัฒนามนุษย์ไปสู่อิสรภาพและสันติสุข แต่มีปัญหาว่าขยายอย่างไรจึงจะดี เพราะมีช่องว่างระหว่างพ่อแม่กับลูกหลานในเรื่องที่ว่า เมื่อเด็กกลับจากโรงเรียนมาแล้วไม่ได้ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ทำไร่ ทำนา เป็นผลมาจากการจัดการศึกษาด้วยหรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องวิเคราะห์

บรรจง ชูสกุลชาติ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 4 - 5) ให้ความสำคัญ
ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและแนวโน้มที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต คิดว่า
มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะ
เป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องการให้ประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ตามแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนานั้นก็คือ คน
ส่วนเทคโนโลยีทั้งหลายก็จำเป็น แต่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน วัสดุอุปกรณ์ เรื่ององค์ประกอบ
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทั้งปวงก็ต้องขึ้นอยู่กับคนให้การศึกษาต่อไป ต้องปลูกฝังความรู้สึกว่า
เราจะต้องพึ่งตนเอง ในเรื่องการพัฒนาศักยภาพ ถ้าหากต้องการจะให้ประเทศอุตสาหกรรม
ใหม่อย่างสิงคโปร์ เกาหลี ย็องกง หรือไต้หวัน ที่เป็น 4 เลื่อนแห่งเอเชีย จะเป็นเลือนตัวที่ 5
คิดว่าจำเป็นจะต้องฝึกฝนอบรมคนให้มีความรู้เท่าทันในการสร้างเทคโนโลยี ปัจจุบันปัญหาอยู่ที่
ว่า เทคโนโลยีที่เราเมื่ออยู่ในกระบวนการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม เป็นเทคโนโลยีซื้อมาจาก
ต่างประเทศ สิ่งสำคัญที่สุด คือ จะต้องสร้างคนเพื่อสร้างเทคโนโลยีขึ้นมาเอง

จากที่กล่าวมามีกลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วย นักการศึกษา แพทย์ ทหาร มีความ
คิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป โดยไม่เห็นด้วยกับการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปีเป็น 9
ปี คือ

หวน พิณพันธุ์ (2530 : 17) กล่าวว่า เป็นเรื่องยากอย่างยิ่งที่จะบังคับให้
เด็กเรียนต่อจาก 6 ปีเป็น 9 ปี เพราะว่าเท่าที่ผ่านมาเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว
เรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ถึงร้อยละ 50 เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถให้บุตร
หลานของตนเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ทั้งยังไม่แน่ใจว่าเมื่อบุตรหลานของตนเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 1 และจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนทางครอบครัว
ได้ จึงยังไม่ควรขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปีเป็น 9 ปีในตอนนี้

ระพี สาคริก (2530 : 30) ให้ทัศนะว่า ก่อนกล่าวถึงการศึกษาภาคบังคับกับ
ภาวะปัญหาสังคมไทย ต้องทบทวนความเข้าใจที่มีต่อการศึกษาว่า การบังคับคนให้เรียนต่อ

สูงขึ้น มีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ การทำให้คนคิดเลขเก่ง เขียนหนังสือและอ่านหนังสือคล่องและอยู่ในโรงเรียนมากขึ้น ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ทำให้สังคมไทยดีขึ้นเสมอไป ไม่ควรบังคับหรือยึดเสียการเรียนให้สูงขึ้นด้วยอำนาจของรัฐ

ประเวศ วะสี (2530 : 30 - 31) แสดงความคิดเห็นว่า การศึกษามาคบังคับที่มีอยู่แล้ว ก่อปัญหาให้สังคมแล้วยังจะขยายออกไปอีก ทั้งทำลายและทำร้ายประชาชนทำให้สิ้นเนื้อประดาตัว ครอบครัวแตกแยก พึ่งตนเองไม่ได้ทางเศรษฐกิจ การศึกษาไม่ได้ไปช่วยแก้ปัญหาแต่อาจซ้ำเติมเข้าไปอีก ควรจะปรับปรุงเสียก่อนให้มันดี ให้เหมาะสม ไม่ต้องบังคับ เขาจะชอบไปตลอดชีวิต

พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ (2530 : 79 - 80) ได้แสดงความไม่เห็นด้วยที่จะบังคับให้เด็กไทยต้องเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างต่ำหรือจนกว่าอายุจะย่างเข้าปีที่ 17 โดยให้เหตุผลว่า การจะไปตั้งกฎบังคับเช่นนั้น อาจจะยังไม่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศยากจนที่กำลังพัฒนา ถ้ากำหนดให้เด็กต้องเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็อาจจะเป็นการแก่พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กที่ต้องส่งเสียให้ลูก ๆ ไปโรงเรียน เป็นปัญหาสำหรับครอบครัวที่ยากจน เพราะเด็กอายุ 14-15 ปี เป็นวัยแรงงานหลักของครอบครัวได้แล้ว แต่ยังบังคับให้ต้องอยู่ในโรงเรียนจึงเป็นการขัดกัน

จะเห็นว่า การขยายการศึกษามาคบังคับนี้มีผู้ให้ความเห็นแตกต่างออกไปใน 2 แนวทาง ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าควรจะขยายการศึกษามาคบังคับออกไปอีก 3 ปี เพื่อเป็นการสนองตอบการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าทำอยู่แล้วบังคับ 6 ปี ยังไม่ดีพอ ให้ทำให้ดีเสียก่อนยังไม่ควรบังคับเพิ่ม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 นี้ จึงเป็นโครงการปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษาอีกขั้นหนึ่ง โดยวิธีการไม่บังคับ

ความเป็นมา รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมา

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 ได้มีการลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 19 - 30) สรุปได้ว่ารัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีที่ไม่บังคับ เนื่องจากเป็นวิธีการที่แสดงออกถึงเจตนารมณ์ของรัฐในการที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นถึงระดับที่ระบุไว้ในพื้นฐานของการคงไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการตัดสินใจส่งหรือไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษามีแนวทางในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ในระยะเวลา 5 ปีนับแต่ปีประมาณ 2532 นี้ รัฐไม่ควรประกาศขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ควรเร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปแบบและด้านมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติของวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยวิธีไม่บังคับไปก่อนเป็นเวลา 5 ปี โดยมีหลักการและมาตรการดำเนินงาน

2. ระหว่างช่วงระยะเวลา 5 ปี ที่ดำเนินการเร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยวิธีไม่บังคับนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละปี พร้อมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานและหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนในวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย

เพื่อมุ่งให้เด็กและเยาวชนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ทั้งที่จบมาแล้วและเพิ่งจบการศึกษาได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทห่างไกล ตลอดจนสามเณรจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ

2. หลักการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ

2.1 ยึดหลักการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งฐานะของครอบครัว และสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ แต่ในขณะเดียวกันจะต้องมีส่วนที่ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์และสมรรถภาพพื้นฐาน (Basic competence) อย่างเดียวกันในฐานะที่เป็นคนไทยไม่ว่าจะเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ส่วนไหนของประเทศก็ตาม

2.2 สาระของการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะผสมผสานอย่างได้สัดส่วน ระหว่างวิชาการ วิชาชีพ และวิชาสมรรถภาพพื้นฐาน อันจะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างแน่นนอน และสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างไปจากผู้ที่ไม่ได้เรียนในระดับการศึกษาอย่างชัดเจน

2.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง สถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ตลอดจนชุมชนหรือท้องถิ่น และจากหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

3. รูปแบบวิธีการจัด มีดังนี้

3.1 หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคล และสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรมากขึ้น โดยโครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยกลุ่มวิชา 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

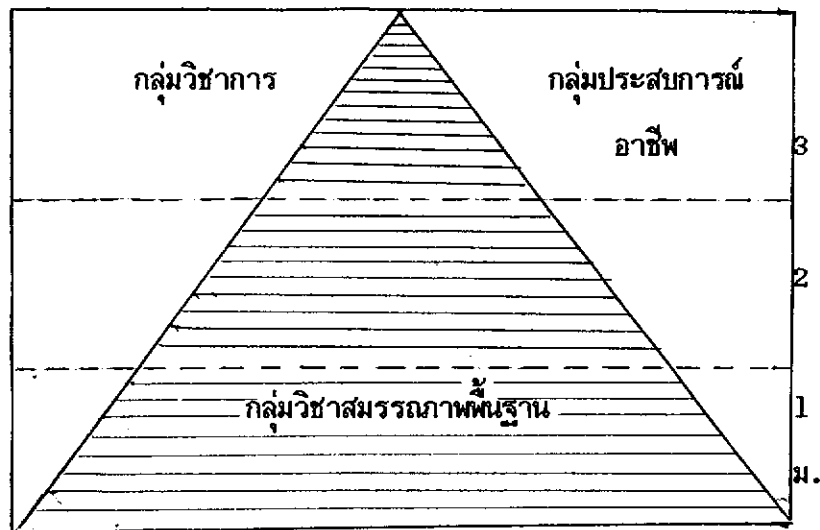
3.1.1 กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไปและวิชาแกน ซึ่งเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระในการสร้างเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่าง

ได้ร่วมกันเพื่อความเป็นพลเมืองดีมีระเบียบวินัย มีความรักชาติ มีคุณภาพ มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีทักษะในการที่จะสื่อความหมายการใช้ภาษา มีทักษะในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การปรับตัว การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การรักษาสีงแวดล้อม มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในวิถีทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

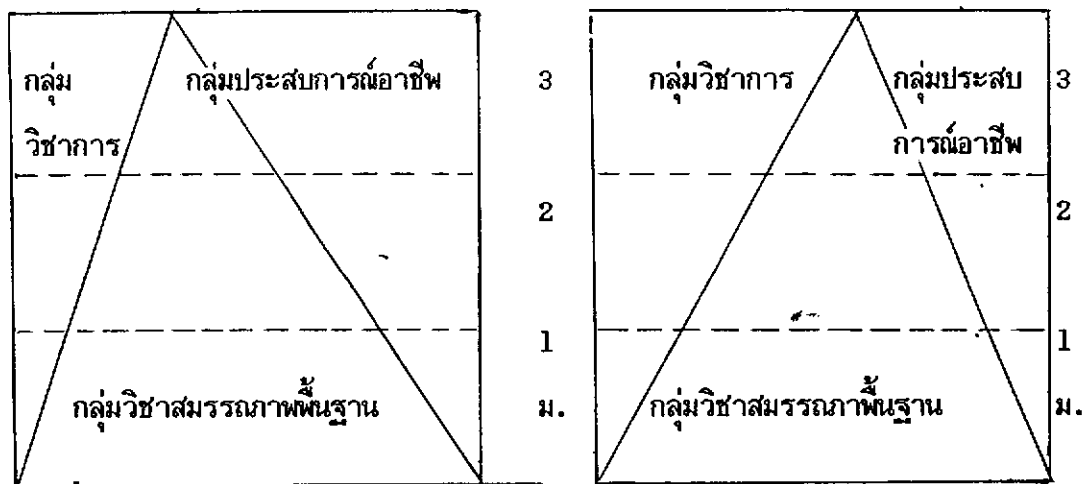
3.1.2 กลุ่มวิชาการ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาการ สำหรับการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป หรือเป็นพื้นฐานในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่ต่อเนื่องจากที่เรียนมาแล้วในกลุ่ม สมรรถภาพพื้นฐาน

3.1.3 กลุ่มประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับอาชีพที่จะสามารถออกไปประกอบอาชีพของตนเองหรือสามารถช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพของครอบครัวต่อไปได้ เช่น กลุ่มวิชาอาชีพ และรูปแบบการจัดการเรียนวิชาอาชีพที่ได้ จากผลการวิจัยของกรมวิชาการ

แผนภูมิโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2534

ภาพประกอบ 1 เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและกลุ่มประสบการณ์อาชีพในสัดส่วนที่เท่ากัน

ภาพประกอบ 2 เลือกเรียนกลุ่มประสบการณ์อาชีพในสัดส่วนที่มาก
ภาพประกอบ 3 เลือกเรียนกลุ่มวิชาการในสัดส่วนที่มาก

แหล่งข้อมูล : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 6

3.2 วิธีสอน ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.2.1 ไม่ยึดเวลาหรือขั้นเป็นหลัก แต่จะยึดผลสัมฤทธิ์ในสมรรถภาพของผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนสอบผ่านเนื้อหาวิชาใดไปแล้วสามารถเก็บสะสมผลการเรียนวิชานั้น ๆ ไว้ได้

3.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป สำหรับภาคปฏิบัตินั้นอาจจัดกิจกรรมที่โรงเรียน ในสถานประกอบการในท้องถิ่น หรือที่บ้านก็ได้

3.3 การบริหารและการจัดการ มีวิธีการดังต่อไปนี้

3.3.1 จัดให้มีระบบเทียบหน่วยการเรียน โดยเฉพาะกลุ่มวิชาประสบการณ์อาชีพ ให้ผู้เรียนสามารถนำผลการทำงานอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้านหรือสถานประกอบการมาเทียบเป็นหน่วยการเรียนได้ และสามารถถ่ายโอนหน่วยการเรียนกันได้ระหว่างการเรียนในสถานศึกษาสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด รวมทั้งระหว่างในระบบและนอกระบบโรงเรียน

3.3.2 มีการพัฒนาการจัดการระบบบริหารโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการดำเนินงาน และสามารถดำเนินการตามบทบาทได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

3.3.3 ปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการอบรมครูผู้ปฏิบัติการสอนให้สามารถนำหลักสูตรไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

3.3.4 พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลและมีแนวทางที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

3.3.5 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างขวางในส่วนกลางให้ประสานการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการการศึกษา

การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนในระดับจังหวัดมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านทางคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จังหวัด เพื่อให้มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

3.4 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ จะต้องระดมทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนมาใช้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.5 การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้มาเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น ดังนี้

3.5.1 ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ให้ทุนการศึกษา การยกเว้นค่าบำรุงการศึกษา การจัดบริการสื่อการสอน การผ่อนปรนในเรื่องการแต่งกายเครื่องแบบ การจัดพาหนะที่พำนักอาศัย ให้ การจัดอาหารกลางวันให้ รวมทั้งการจัดให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

3.5.2 จัดให้มีระบบการแนะแนวการศึกษาและอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งมีการผลิตครูแนะแนวและพัฒนาครูประจำการในสถานศึกษาต่าง ๆ ให้มีความรู้ ความสามารถในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และทำหน้าที่ด้านอย่างเข้มแข็ง

3.6 การประชาสัมพันธ์ ให้มีระบบการประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพื่อให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นความสำคัญของการศึกษา และเห็นประโยชน์ของการเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เห็นเป็นลักษณะที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนว่าผู้เรียนในระดับการศึกษานี้จะมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงชีวิต ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้ตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงระดับท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรสื่อมวลชนของรัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรอื่นในชุมชน เช่น สมาคม วัด ฯลฯ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในเรื่องนี้อย่างเข้มแข็ง และมีระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

4. ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีต่อผลความสำเร็จคือ

- 4.1 จะต้องจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนทางไกล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 4.2 จัดให้มีระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานในสังกัดต้องทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 มีการระดมบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษา
- 4.4 กระทรวงศึกษาธิการ ควรได้มีการประสานงานกับกระทรวงการคลัง เพื่อให้มีการดำเนินการปรับปรุงระเบียบการเบิกจ่ายเงินรายได้ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาช่วยตัวเองในการหารายได้และสามารถนำรายได้เข้ามาใช้จ่ายในการจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัว

องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

เคอร์เนล-ยัง (Keirnes-Young. 1984 : 134 - A) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนในรูปของคณะบุคคล เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ความคิดเห็นสอดคล้องกับลูทธานส์ (Luthans. 1985 : 499) ว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารมีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในงานของผู้บริหาร วิจิตร วรตบากร และสุพิชญา ชีระกุล (2523 : 74 - 76) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรมีไว้ว่าดังนี้ ความเป็นผู้นำ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการทำงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 88) ได้กล่าวถึงภารกิจของผู้บริหาร

โรงเรียนไว้ว่า การบริหารโรงเรียนหมายถึงการบริหารงานในความรับผิดชอบหรืองานในหน้าที่หกงานคือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนธีระวุฒิ ปทุมพรรัตน์ (2529 : 87) มีแนวคิดว่าการบริหารโรงเรียนควรจะหมายถึง กิจกรรมการบริหารการศึกษาอย่างหนึ่งซึ่งผู้บริหารการศึกษาในระดับโรงเรียนจะกระทำร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อันเป็นแนวนโยบายที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้การใช้ทรัพยากรการบริหารคือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการให้เกิดประโยชน์และความเหมาะสมมากที่สุด และพนัส หัสนาคินทร์ (2529 : 5) ได้สนับสนุนเพิ่มเติมว่า การบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องบริการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 47) ที่ให้ทัศนะว่าการบริหารโรงเรียน คือ การจัดดำเนินการทุกอย่างในโรงเรียน ตั้งแต่เรื่องการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนและนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จากนันททัศนะดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียนหมายถึงการดำเนินการของกลุ่มบุคคลร่วมกันในกิจการและกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนตามกระบวนการบริหารให้เกิดประโยชน์ที่เหมาะสม เพื่อจัดการบริการการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ เป็นงานหลักของโรงเรียนที่หัวหน้าสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ เอาใจใส่เป็นพิเศษ รวมถึงการดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม ดังที่มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่าน เช่น

ฮาร์เกอร์ และสคาร์ร (Harger and Scarr. 1983 : 38) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการว่า ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจต่องานวิชาการมากกว่างานด้านมนุษยสัมพันธ์ซึ่งคล้ายกับแนวคิดของ เบรดลีย์ (Bradley. 1983 : 21) ที่ว่า การพัฒนาบุคคลทางการศึกษาในปัจจุบัน ควรเน้นให้ครูเป็นผู้ที่มีทักษะและความชำนาญทางการสอน (งานวิชาการ) เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนงานธุรการและงานอื่น ๆ ถือเป็นงานอันดับรอง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 151) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานทุกชนิดที่จะส่งเสริม พัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวครูหรือนักเรียนก็ตาม และได้แบ่งขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไปในแนวเดียวกัน วสันต์ จันทรวงศา (2528 : 11) ซึ่งประกอบด้วย

1. งานเกี่ยวกับหลักสูตร
2. งานการเรียนการสอน
3. งานบริหารบุคลากรทางวิชาการ
4. การบริหารสื่อการศึกษา
5. งานนิเทศการสอน
6. งานพัฒนาและเตรียมครูเข้าสอนตามหลักสูตร
7. กิจกรรมอื่น ๆ ที่เสริมการเรียนการสอน

กิตติมา ปรัดดีลัก (2529 : 70) ให้ความเห็นว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะได้รับการพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจงาน

ด้านวิชาการเป็นพิเศษ โดยวางแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลเพื่อทำการปรับปรุงเป็นระยะ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2529 : 19) ได้กล่าวถึงภารกิจทางด้านการบริหารงานวิชาการว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะรับผิดชอบเพียงผู้เดียวไม่ได้ หน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องคอยกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันทุกคนในการที่จะปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนให้ดีขึ้น ครูใหญ่มีหน้าที่จะต้องประสานงาน สำรวจความก้าวหน้าทางวิชาการว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

จากที่ได้กล่าวมาเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของงานวิชาการดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า มีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ จะแตกต่างกันไปบ้างก็เฉพาะในรายละเอียดหรือแนวปฏิบัติเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยพอจะสรุปเป็นขอบข่ายและเห็นว่าสามารถจะครอบคลุมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ควรประกอบด้วยงาน 9 งาน คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

การบริหารงานกิจการนักเรียน

ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีผู้ให้ความหมายดังนี้

สตูปส์ และคนอื่น ๆ (Stoops and others. 1981 : 331) กล่าวถึงการบริหารกิจการนักเรียนว่า หมายรวมถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การสอน แต่เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ภายในโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งจะช่วยเสริมการสอนในชั้นเรียนตามปกติ และช่วยให้ครูมีความเข้าใจและช่วยเหลือนักเรียนได้มากขึ้น

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2533 : 6) กล่าวถึงความมุ่งหมายและขอบข่ายของงานดังนี้ งานด้านกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความปกติสุขตลอดไป จนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถ ความสนใจและความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้มากที่สุด ตัวอย่างงานด้านกิจการนักเรียนที่จัดกันตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้แก่ งานบริการด้านสุขภาพอนามัย งานบริการแนะแนว งานบริการสอนซ่อมเสริม งานจัดการดูแลให้นักเรียนได้เข้าเรียนกับกลุ่มเพื่อนและชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ การจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพิเศษใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นผู้มีวินัยรู้จักปกครองตนเองและระบอบประชาธิปไตย

โดยสรุปแล้ว การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ให้ดำเนินไปด้วยดีนับตั้งแต่การจัดทำสำมะโนนักเรียนเพื่อทำนายปริมาณนักเรียน การรับนักเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียน การเลื่อนชั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการบริการเพื่อสวัสดิการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล หมายถึงการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยให้ได้ดีคนดี เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มาทำงานด้วยความสนใจ มีความรับผิดชอบและอุทิศตนเพื่องาน ทำงานได้ผลออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้หลายท่าน เช่น

นิภา แก้วศรีงาม (2527 : 217) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถชี้แจง ขอคำแนะนำ และปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจึงเป็นผู้พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขปัญหาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

พนัส หันมาคินทร์ (2529 : 13) มีความเชื่อว่า ถ้าผู้บริหารวางตัวให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือศรัทธาแล้ว ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาจะให้ความร่วมมืออย่างจริงใจและปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 19 - 20) ให้ความคิดว่า ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของงานบุคคล ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคคล การจัดปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ การฝึกงาน การสร้างภาวะผู้นำ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ สนับสนุน ใช้ระเบียบข้อบังคับ และวินัยในการปฏิบัติงาน การจัดการเรื่องร้องทุกข์ ขจัดข้อขัดแย้ง การตีความหมาย สื่อสาร นโยบายทางการบริหาร และอำนาจการให้บุคลากรทราบ กระตุ้นและจูงใจให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าวิจัยในการปฏิบัติงาน

ขอบข่ายของการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 4) ได้กำหนดไว้ 5 อย่างคือ

1. การกำหนดความต้องการบุคลากร
2. การจัดบุคคลเข้าปฏิบัติงาน

3. การควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศบุคลากร
4. การพัฒนาและการธำรงรักษามูลค่า
5. การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร

โดยสรุปการบริหารงานบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน กำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การแบ่งงาน การพัฒนา การประเมินผลงาน การบำรุงรักษามูลค่าให้เขาทำงานให้ได้ผลดีที่สุด มีความพึงพอใจ มีความมั่นใจ และเห็นว่าตนเองมีความสำคัญ และการให้พ้นจากงานเป็นกระบวนการเกี่ยวกับตัวบุคคลตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน จนกระทั่งพ้นจากงาน

การบริหารงานธุรการและการเงิน

งานธุรการและการเงินเป็นงานบริหารเพื่ออำนวยความสะดวกในการที่จะดำเนินงานสถาบันแห่งนั้นให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เป็นงานที่ส่งเสริมให้งานอื่นประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น อันเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย การจัดทำบัญชี การบำรุงรักษา การจัดหน่วยงาน การดูแลเกี่ยวกับการเงิน วัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่การได้อธิบายความหมายและขอบข่ายของการบริหารงานธุรการและการเงินไว้ดังนี้

อัมพร โศคา (2528 : 23) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการและการเงิน ได้แก่ การจัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสำนักงาน งานสารบรรณ การใช้บริการทั่วไป การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบการเงินและบัญชี การจัดทำงบประมาณ การจัดการเกี่ยวกับพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบการพัสดุด้วย เป็นการบริหารงานเพื่ออำนวยความสะดวกหรือส่งเสริมให้งานอื่นประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2530 : 1) มีความคิดว่า การบริหารการเงิน

พัสดุจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างดีล่วงหน้า เพื่อที่จะได้สามารถดำเนินงานภายใต้สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในภายหน้าได้อย่างดีที่สุด และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ปัญหาเป็นสิ่งที่สามารถจะควบคุมได้ เมื่อมีการวางแผนที่ดี

ขอบข่ายงานธุรการและการเงินของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 2 - 20) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. งานสารบรรณ
2. งานทะเบียนและรายงาน
3. งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในด้านอาคารสถานที่
4. งานประชาสัมพันธ์
5. งานงบประมาณ
6. งานพัสดุ
7. งานการเงินและบัญชี

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า การบริหารการเงินโรงเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผนการเงินของโรงเรียน และการจัดทำบัญชีตั้งแต่การรับ การเบิกจ่าย การนำส่ง การควบคุม การตรวจสอบเกี่ยวกับบัญชีการเงินต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีความรู้เรื่องงานธุรการและการเงินด้วย ซึ่งสาระสำคัญประกอบด้วยงานธุรการทั่วไป งานสารบรรณงานที่เกี่ยวกับการเงิน และงบประมาณ งานพัสดุครุภัณฑ์ องค์ประกอบเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานอื่น ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานอาคารสถานที่

การบริหารอาคารสถานที่ในโรงเรียน หมายถึง การจัดสถานที่ที่เป็นอาคารเรียน ห้องเรียน และการจัดสถานที่เล่นพักผ่อนหย่อนใจ การรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่ให้

อยู่ในสภาพเรียบร้อย สะอาด รวมทั้งพยายามจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 175)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 47 - 48) ได้จำแนกงานอาคารสถานที่ ดังนี้

1. การจัดสำนักงาน ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องพยาบาล ห้องประชุมและห้องอื่น ๆ
2. ดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่ อุปกรณ์ประจำโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีส่วนอาคารสถานที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายข้อบังคับอื่น ๆ เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 เป็นต้น

ธีรฤติ ประทุมพรรัตน์ (2529 : 141 - 143) การบริหารงานอาคารสถานที่จะต้องใช้หลักต่อไปนี้

1. ความสะอาดสวยงาม
2. ความปลอดภัย
3. ความเพียงพอในเนื้อที่บริเวณโรงเรียนกับการใช้ประโยชน์ของนักเรียน
4. หลักขยายและต่อเติมอาคารได้

จากแนวความคิดต่าง ๆ ดังกล่าว พอสรุปขอบข่ายของการบริหารงานอาคารสถานที่ได้ดังนี้คือ การเลือกทำเลที่ตั้งโรงเรียน การแบ่งส่วนและการวางแผนผังโรงเรียน อาคารเรียน การจัดห้องเรียน การจัดห้องพิเศษต่าง ๆ อาคารประกอบ การจัดห้องน้ำ ห้องส้วม การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการดูแลรักษาอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน

การส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อระดับมัธยมมากขึ้น

คือ การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองเด็กที่อยู่ฐานะทางเศรษฐกิจด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ส่งเด็กศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 10) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น ดังนี้

1. ไม่ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา
2. ได้รับหนังสือพิมพ์เรียน เครื่องเขียน เครื่องแบบนักเรียน
3. ได้รับอาหารกลางวัน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 7) ได้สรุปถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้นว่า เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า ผู้เข้าเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ประหยัดค่าเดินทาง และปลอดภัย ตลอดจนได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ และบางคนได้รับทุนการศึกษา

การประชาสัมพันธ์

คือ การสร้างความเข้าใจ ความศรัทธาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะยังผลให้การบริหารโรงเรียนดำเนินไปสู่เป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

สมยศ ผลอินทร์ (2527 : 22-23) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ

- 1 จัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน
- 2 จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน
- 3 จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน
- 4 ให้ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการโรงเรียน และนักเรียนทราบข่าวสารของ

โรงเรียนที่ถูกต้อง

ทวน พิณพันธ์ (2529 : 101 - 113) ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ

1. การเชิญผู้ปกครองหรือประชาชนในชุมชนมาโรงเรียน
 - 1.1 เพื่อประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียน

- 1.2 เพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียน
- 1.3 เพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงชุมชน
- 1.4 เพื่อพบปะกับครูในโรงเรียน
- 1.5 เพื่อมาชมนิทรรศการและผลงานนักเรียน
- 1.6 เพื่อร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน เช่น วันแม่
2. รายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
 - 2.1 รายงานผลการเรียนของนักเรียน
 - 2.2 รายงานความประพฤติของนักเรียน
 - 2.3 รายงานเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน
3. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชน
 - 3.1 นำนักเรียนออกไปช่วยพัฒนาชุมชน
 - 3.2 จัดอบรมด้านอาชีพให้แก่ชุมชน
 - 3.3 เผยแพร่ความรู้ใหม่
 - 3.4 สำรวจความต้องการของชุมชน
 - 3.5 ร่วมกับหน่วยงานอื่นสำรวจอนามัยของชุมชน
4. การใช้ทรัพยากรในชุมชน
 - 4.1 นำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน
 - 4.2 เชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน
 - 4.3 นำนักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่
 - 4.4 ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้าน
5. การออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
 - 5.1 จัดครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน
 - 5.2 เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

ปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในช่วงตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 จนถึงปัจจุบัน ได้พบปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

1. ปัญหาด้านการเรียนการสอน สะท้อนออกมาในรูปของอัตราการการตกซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและภาวะโภชนาการของเด็กเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนของเด็กไม่ดีเท่าที่ควร

2. ปัญหาระบบการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาภาคบังคับยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชนบท และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ปริมาณนักเรียนบางโรงเรียนไม่เพียงพอที่จะเปิดชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ครบทุกโรงเรียนในท้องถิ่น ระบบบริหารงานบุคคลยังไม่เอื้ออำนวยให้ครูในชนบทในท้องถิ่นกันดารได้รับความก้าวหน้าและรับบริการทางด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพเท่าที่ควร การตรวจและนิเทศโรงเรียนยังไม่ทั่วถึง และมีผลทำให้โรงเรียนขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินงาน การกระจายครูวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เหมาะสมและเสมอภาคกันทุกท้องถิ่น

3. ปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอที่จะสามารถยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนได้ดีขึ้น เช่น งบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์การฝึกอบรมครูประจำการ การฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยแท้จริง

4. ปัญหาความไม่เสมอภาคของคุณภาพทางการศึกษา กล่าวคือ มีความแตกต่างในคุณภาพการศึกษาระหว่างภาคภูมิศาสตร์นักเรียนในกรุงเทพฯ มีผลการเรียนสูงสุด รอง

ลงมา ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ส่วนนักเรียนในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลการเรียน
ต่ำสุด และถ้าพิจารณาระหว่างโรงเรียนในเมืองและในชนบทก็พบความแตกต่างเช่นเดียวกัน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 1 - 2)

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้วิจัยพบปัญหา 4 ด้านดังกล่าว
ยังพบปัญหาจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาคือ จำนวนบุคลากรในชนบทห่างไกลไม่เพียงพอกับ
ปริมาณงานที่ดำเนินการ การร่วมมือระหว่างหน่วยราชการและเอกชนยังมีน้อย สภาพ
เศรษฐกิจส่วนใหญ่ยากจนมีหนี้สินทำให้ขาดขวัญกำลังใจ ประสิทธิภาพในการทำงานจึง
น้อย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปปัญหาจากผลการสัมมนา
การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534 ดังนี้

1. คุณภาพของนักเรียนที่เข้าสู่ระบบประถมศึกษาในด้านสุขภาพและความพร้อม
ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ
2. คุณภาพของนักเรียนที่จบประถมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
คุณสมบัติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เหลื่อมล้ำกันและไม่สอดคล้องกับ
สภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมของประเทศและของท้องถิ่น
3. คุณภาพขององค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการจัดการประถมศึกษา โดยเฉพาะ
ผู้บริหาร ครู ตลอดจนความร่วมมือของชุมชน เจตคติของผู้ปกครอง และการใช้ทรัพยากร
ในท้องถิ่น ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ
4. ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการประถมศึกษาทั้งในแง่ของการบริหารและ
การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ
5. การกระจายทรัพยากรทางการศึกษายังไม่ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั้งในด้าน
ปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร อาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอน

6. การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในท้องถิ่นต่างไกล
ชุมชนแออัดและชนกลุ่มน้อย

7. การวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการประม
ศึกษายังมีน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 109 - 110)

สำหรับปัญหานักเรียนประถมศึกษาไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ 3
ประเด็นดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น

2. ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานเรียนต่อได้
และต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้าน รวมทั้งช่วยครอบครัวหารายได้

3. การคมนาคมระหว่างบ้านและโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สะดวก (สำนักงาน
คณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 15)

จากการวิจัยและสัมมนาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปัญหาที่ได้พบสอดคล้องเป็นแนว
เดียวกันคือ ปัญหาการบริหารงาน งบประมาณ ทรัพยากร การจัดการเรียนการสอน
คุณภาพของการศึกษา การกระจายโอกาสทางการศึกษาในเขตการศึกษา 11 มีปัญหามาก
จากสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ต่ำกว่าเขตอื่น ๆ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถม
ศึกษายังมีน้อย เพราะเพิ่งจะเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2533 แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ในการขยายโอกาสทางการศึกษาทางด้านการบริหารงาน ที่จะนำมากล่าวได้ดังนี้

ทัศนีย์ จันทรแท้ (2528 : 160 - 169) ได้ทำการศึกษาและวิจัยเรื่อง

"ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (รุ่นที่ 1)" โดยศึกษาในด้านสังคมสงเคราะห์พบว่า การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาให้แก่เด็กที่เข้าเรียน ม.1 ร้อยละ 50 ของทั้งหมดนั้นทุกโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า งบประมาณไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ขาดแคลน แม้จะจัดหนังสือให้ยืมเรียนทุกคน แต่ละแห่งก็ยังพบว่า ควรช่วยเรื่องเสื้อผ้า เครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนขอให้ช่วยด้านอื่น ๆ อีก เช่น จัดที่พักให้ จัดอาหารกลางวัน ฯลฯ ซึ่งมากเกินไปที่กรมสามัญศึกษาจะแบกภาระช่วยได้ตามความต้องการ จัดทำโครงการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนมาช่วยแล้วก็ยังได้ผลน้อย เนื่องจากเหตุผลหลายประการ และที่สำคัญในระดับมัธยมศึกษาเป็นเด็ก โตทีพอจะช่วยตนเองได้บ้าง ผู้มีจิตศรัทธาจะช่วยเด็กประถมศึกษามากกว่า

สมพงษ์ พลสูงเนิน (2531 : ก) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย" ผลการวิจัย พบว่า กรมสามัญศึกษามีปัญหาทุกด้าน ได้แก่

1. ไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังครูอาจารย์ให้ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ โดยเฉพาะขาดแคลนครูที่สอนวิชาชีพ รวมทั้งไม่มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน และสอนมากรายวิชาเกินไป
2. ขาดแคลนงบประมาณการจัดวัสดุอุปกรณ์การศึกษา และโรงเรียนได้รับล่าช้า
3. ส่วนการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า มีปัญหาด้านผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ในการประเมินฐานะผู้ปกครองนักเรียนเพื่อยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริงและมีจำนวนนักเรียนเพื่อยกเว้นเงินบำรุงการศึกษามีจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้ หนังสือที่ให้นักเรียนยืมเรียนชำรุดสูญหาย การจัดโรงเรียนตามแผนเต็มรูป โรงเรียนรับนักเรียนไม่ได้เต็มตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด

ประเสริฐ บุญท้าว (2533 : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพการดำเนินการในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9"

พบปัญหาดังนี้

1. ขาดแหล่งทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
2. การร่วมมือระหว่างกรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการที่จะให้การสนับสนุน

ยังมีน้อย

3. จำนวนบุคลากร ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ดำเนินการ
4. การกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการดำเนินการในโรงเรียนยังไม่ค่อยได้ผลดี

5. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่มีอะไรพิเศษจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป

ประเสริฐ แก้วเพชร (2528 : ณ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้" พบว่า สาเหตุตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

1. ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน ที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด คือ ผู้ปกครองมีรายได้น้อยและผู้ปกครองมีบุตรหลายคน จึงไม่สามารถส่งเสียให้บุตรเรียนต่อไป
2. ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง ที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้น้อยจะต้องการให้บุตรช่วยเหลือในการทำงานหารายได้เพิ่มให้แก่ครอบครัว หรือให้ช่วยเหลืองานบ้าน บุตรจึงไม่สามารถเรียนต่อได้
3. ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด คือ นักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนไม่อยากเรียนต่อ เพราะกลัวว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะไม่มีการทำ

แสงชัย สิงห์วิบูลย์ และคณะสำนักงานศึกษาธิการเขต 7 พิษณุโลก (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาสภาพการเรียนการสอนโรงเรียนในโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยม เขตการศึกษา 7" ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติมากกว่าแบบกึ่งระบบ การเรียนกึ่งระบบคือมาเรียน 3 วันต่อสัปดาห์ กิจกรรมทดแทนในวิชาสามัญที่ครูใช้มากที่สุด คือ ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ส่วนวิชาอาชีพนั้น ส่วนมากนักเรียนทำกิจกรรมตามใบงานที่ครูมอบหมาย สำหรับการเรียนการสอนที่ครูได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ และตรวจสอบผลงาน และสิ่งที่ครูปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ จัดทำหรือจัดหาบทเรียนสำเร็จรูปให้ศึกษาด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม และครูใช้เวลาในการอธิบายน้อยในแต่ละครั้งที่สอน สำหรับเหตุผลที่นักเรียนเข้าเรียนต่อระดับมัธยมนั้น ได้ให้เหตุผลว่า มีความตั้งใจที่จะเรียนอยู่แล้ว ส่วนความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่อำนาจทำนา และมีความพอใจมากที่สุดในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนที่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าวต่างจากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ที่เห็นว่า ไม่ควรขยายโอกาสทางการศึกษา

อำนาจ เอกฉิน (2534 : 68-90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 " พบปัญหาดังนี้

1. มาตรการในด้านการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์สูง ในเรื่องครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ศึกษานิเทศก์ขาดการติดตามดูแล ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และขาดความสนใจที่จะสร้างสื่อ
2. มาตรการด้านการบริหารหลักสูตร พบว่ามีปัญหามาก คือ สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และบางอย่างครูไม่สามารถจัดทำขึ้นเองได้ จำนวนครูไม่เพียงพอทั้งชั้นเรียนและแผนการเรียน โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้ หนังสือและแบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ
3. มาตรการด้านการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่น ปัญหา คือ

การนิเทศติดตามประเมินผลระหว่างโครงการยังทำได้น้อย เพราะขาดบุคลากร การช่วยเหลือทางวิชาการยังไม่เพียงพอ การบำรุงขวัญและกำลังใจในการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือศึกษานิเทศก์ยังน้อยเกินไป

4. มาตรการการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีปัญหามากที่สุด คือ การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ

สมศักดิ์ พัฒนากุล (2534 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การติดตามการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษามาดมบังคับ ในเขตการศึกษา 11 " ผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการทำงาน การจัดทำทะเบียนหลักฐานอยู่ในระดับปัญหามาก

สมพล หาวารี (2534 : 79-97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา " พบว่า

1. ด้านสภาพปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีปัญหามากที่สุด คือ อุปกรณ์การสอน และสื่อการสอนวิชาชีพขาดแคลน งบประมาณที่ทางราชการจัดให้ไม่เพียงพอ และได้รับล่าช้า โรงเรียนขาดแคลนเงินทุนในการจัดซื้อวัสดุการเรียน หรือวัสดุฝึกงานให้แก่ผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตร วิชาอาชีพในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ควรเน้นหนักทางวิชาอาชีพท้องถิ่น เพื่อนักเรียนเรียนแล้วจะได้มีรายได้ระหว่างเรียนและพบว่ามีประชาชน มีความต้องการทางการศึกษาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ การเรียนวิชาชีพในโรงเรียนควรยึดอาชีพหลักและอาชีพเสริมของชุมชนต้องมีทรัพยากรท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ โดยเรียนรู้อาชีพจากหลายแหล่งส่งเสริมวิชาชีพให้ครบวงจร สรรหาบุคลากรวิชาอาชีพ รวมทั้งประกาศิให้แหล่งฝึกอาชีพเป็นสถานฝึกอาชีพของโรงเรียน

จำ พิชศรี (2535 : 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การศึกษาทัศนะของครูและ
ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนโครงการนำร่องที่มีต่อการขยายการศึกษามัคบังคับ 9 ปี ในเขต
การศึกษา 4 " พบว่า ด้านกิจการนักเรียน การจัดบริการอาหารกลางวัน การบริการน้ำดื่ม
น้ำใช้ มีปัญหาไม่มากเหมือนประเด็นอื่น ๆ นั้น น่าจะมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนในโครงการ
นำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงได้ดำเนินงานการศึกษาระดับประถมศึกษาตลอด ซึ่ง
การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียนเป็น
โครงการสำคัญประการหนึ่งตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนประถมศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 38) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " รายงาน
การวิจัยโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ " พบว่า

1. ด้านการสอน ครูสอนได้ตรงตามหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนครอบคลุม
เนื้อหา และจุดประสงค์ในรายวิชา การเลือกใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนได้ถูกต้อง การวัดผล
ประเมินผล อยู่ในระดับมีปัญหาน้อย
2. ด้านการให้คำแนะนำช่วยเหลือจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
พบว่าได้รับความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ ทางด้านการให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอน
การให้ยืมและวิธีการใช้สื่อการสอน โดยสาเหตุที่ว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษาอยู่ไม่ไกลกันนักในเขตชนบท จึงสามารถ
พบจาประสานงานกันได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งจากหน่วยราชการต้นสังกัดแต่อย่างใด

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 29-65) ได้ทำการวิจัย
เรื่อง " สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 " พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคาร
สถานที่ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดครูผู้สอน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมครูผู้สอนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 1 - 5 ครั้ง ซึ่งส่งผลให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนตามหลักสูตร

3. ด้านวิชาการ ขาดครูผู้สอนในกลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการงานอาชีพ

4. ด้านการนิเทศการสอน ศึกษานิเทศก์มีการสนับสนุนด้านการนิเทศการเรียนการสอนน้อย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน" พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาครูมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพ

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า การบริหารโรงเรียนมักจะมีเกิดปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องกระบวนการ ตัวบุคคลมากน้อยแตกต่างกันออกไป ปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่จริง ดังงานวิจัยก็กล่าวข้างต้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่มดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2533 มีโรงเรียนเข้าโครงการ จำนวน 8 โรงเรียน
ปีการศึกษา 2534 มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าโครงการ 188 โรงเรียน ปีการศึกษา 2535 มี
โรงเรียนที่เข้าโครงการจำนวน 208 โรงเรียน รวม 404 โรงเรียน รวมผู้บริหารโรงเรียน
404 คน ครู 2,056 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ 85 คน รวมประชากร
ทั้งหมด 2,545 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 328 คน ครู จำนวน 971 คน และ
ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 83 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบ
แบ่งชั้น(Stratified random sampling)และวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)
ใช้สูตร Yamane (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531: 260)

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ชื่อจังหวัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครู	ศึกษานิเทศก์ อำเภอผู้รับ ผิดชอบโครงการ	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครู	ศึกษานิเทศก์ อำเภอผู้รับ ผิดชอบโครงการ
นครราชสีมา	148	753	24	108	261	24
สุรินทร์	54	275	13	48	163	13
บุรีรัมย์	89	453	17	73	212	17
ชัยภูมิ	52	265	14	46	160	14
ศรีสะเกษ	61	310	17	53	175	17
รวมทั้งสิ้น	404	2,056	85	328	971	83

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยได้จากการศึกษาค้นคว้าตามมาตรการ 6 มาตรการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายของการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 6 มาตรการ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ

ผู้รับผิดชอบโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ประกอบด้วยคำถาม 61 ข้อ โดยแยกเป็นคำถามแต่ละมาตรการดังนี้

1. หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. วิธีสอน
3. การบริหารและการจัดการ
4. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ
5. การส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษามากขึ้น
6. การประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของคะแนน เพื่อให้ในการแปลความหมายสภาพการดำเนินงาน

งานทั้ง 9 มาตรการ เป็นรายชื่อและรายด้าน โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	ปัญหาการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	ปัญหาการบริหารอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	ปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	ปัญหาการบริหารอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	ปัญหาการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษารายละเอียด แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา ปัญหาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในแบบสอบถาม

2. รวบรวมรายละเอียด จัดหมวดหมู่ประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาปัญหาของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ประเด็นที่จะกำหนดเป็นข้อคำถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

4. แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว ได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในด้านความถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษา

5. แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ได้แบบสอบถาม 1 ชุด ใช้กับผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง รวม 50 คน

7. จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น

87.60

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงสำนักงานการประม
ศศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 รวม 5 จังหวัด คือ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์
ชัยภูมิ ศรีสะเกษ
2. ขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 11 ถึงสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในจังหวัด เพื่อส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์อำเภอในการตอบแบบสอบถาม พร้อมกำหนดส่งแบบสอบถาม
คืนผู้วิจัย ภายใน 15 วันทางไปรษณีย์ โดยแบบสอบถามได้ติดแสตมป์พร้อมจ่ายหน้าซอง
3. หลังจากครบกำหนดแล้วไม่ได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืน
ด้วยตนเอง และในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลให้หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอติดตามให้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ
ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด
1,382 ฉบับ เป็นผู้บริหารโรงเรียน 328 ฉบับ ครู 971 ฉบับ ศึกษานิเทศก์อำเภอรับผิดชอบ
โครงการ 83 ฉบับ ตรวจสอบฉบับที่สมบูรณ์ 1,274 ฉบับ เป็นผู้บริหารโรงเรียน 319 ฉบับ

ครู 872 ฉบับ ศึกษาพิเศษอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ 83 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.18 ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

2. วิเคราะห์กระบวนการบริหารงานขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการ 6 ข้อของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษาพิเศษอำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ จากแบบสอบถามตอนที่ 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด ($\sum$ คือ ซิกมา)
N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

จากสูตร
$$S = \sqrt{\frac{N X^2 - (X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามมาตราส่วน
 ประมาณค่า โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (O - Coefficient) (ล้วน สายยศ และ
 อังคณา สายยศ. 2531 : 171)

จากสูตร
$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องวัดมือ
 S^2_i แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S^2_t แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร
 โรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบโครงการ โดยใช้การวิเคราะห์ความ
 แปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
 2531 : 95)

$$\text{จากสูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F - distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน Mean Square ภายในกลุ่ม

4. เมื่อมีการแปรผลหลังจากที่ได้ทดสอบ F -Tests Anova ผลปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะต้องทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Newman Keuls (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 113)

$$\text{จากสูตร } W = q(a;r,df) \frac{MS_E}{n}$$

เมื่อ W แทน ค่าวิกฤตของ Newman Keuls

q แทน ค่าที่เบ็ดได้จากตาราง Studentized Ray Statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

N แทน Harmonic Mean คำนวณได้จากสูตร

$$N = \frac{K}{1 - 1 + 1 - 1 + \dots - 1}$$

$$N_1 \quad N_2 \quad N_K$$

เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่ม
 $N_1, N_2, \dots, N_K$ แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

X	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา F- distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้มาจากคำตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้ร่อดชอบ ในเขตการศึกษา 11 โดยนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 2
2. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิธีสอนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 3
3. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์

อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 4

4. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 5

5. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 6

6. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 7

7. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมแต่ละมาตรการ ดังตาราง 8

8. เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ ดังตาราง 9

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการใน 6 มาตรการดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ
ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน
การสอน

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านหลักสูตรและวิธีการ จัดการเรียนการสอน												
1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ จัดให้มีการประชุมและ อบรมครูเพื่อให้เข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาและแนว ปฏิบัติในหลักสูตร	2.7541	0.8603	ปานกลาง	3.5636	0.6681	มาก	2.8125	0.9311	ปานกลาง	3.0234	0.8577	ปานกลาง
2. โรงเรียนจัดการเรียน การสอนได้เป็นอย่างดีตาม เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	3.3846	1.0507	ปานกลาง	3.2898	0.9018	ปานกลาง	3.2500	0.8424	ปานกลาง	3.3009	0.9193	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานปฏิบัติการงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. โรงเรียนได้ประสาน- งานให้หลักสูตรระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3.0962 0.7736			ปาน	3.0041	1.0223	ปาน	3.0625	1.0453	ปาน	3.0486	1.0170	ปาน
4. โรงเรียนสำรวจความ ถนัดความสนใจของผู้- เรียนและความต้องการ ของท้องถิ่น 3.2500 0.9676			ปาน	3.0041	1.0223	ปาน	3.0625	1.0453	ปาน	3.0486	1.0170	ปาน
5. โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน เพียงพอ 3.5313 1.2430			มาก	3.8125	0.9980	มาก	3.9375	1.0453	มาก	3.7524	1.0947	มาก

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. โรงเรียนประเมินความ พร้อมก่อนปฏิบัติงานและ ระหว่างปฏิบัติงาน	3.1538	0.8257	ปานกลาง	2.9878	0.8754	ปานกลาง	3.1250	0.7513	ปานกลาง	3.0274	0.8567	ปานกลาง
7. โรงเรียนจัดคาบเวลาที่ สอนในแต่ละภาคเรียน เหมาะสมกับครู	4.5731	0.8214	มากที่สุด	4.5770	0.8210	มากที่สุด	4.5910	0.8176	มากที่สุด	4.5803	0.8193	มากที่สุด
8. โรงเรียนได้จัดการ เรียนการสอนสอดคล้อง กับสภาพแวดล้อมและ ความต้องการของท้องถิ่น	3.5170	0.8426	มาก	3.5266	0.8398	มาก	3.5100	0.8424	มาก	3.5178	0.8421	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ มีการจัดอบรมการวัดผล ประเมินผลแก่ครู	2.7692	1.0777	ปาน	2.6816	1.0811	ปาน	3.0313	1.0920	ปาน	2.7295	1.0833	ปาน
10. ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกาจัดทำแบบ ทดสอบให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์	3.1538	0.9363	ปาน	3.1837	0.9025	ปาน	3.0938	0.7344	ปาน	3.1702	0.8911	ปาน
11. การเปิดสอนงานเลือก สนองความต้องการและ ความถนัดของนักเรียน	3.5763	0.8324	มาก	3.5770	0.8320	มาก	3.5640	0.8936	มาก	3.5724	0.8347	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12. การเปิดสอนรายวิชา เลือกเองความต้องการ และความถนัดของ นักเรียน	3.5694	0.8430	มาก	3.6460	0.8321	มาก3	3.6214	0.8446	มาก	3.6122	0.8459	มาก
13. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและ แนวปฏิบัติในหลักสูตร	2.9615	1.0283	ปานกลาง	2.9224	1.0031	ปานกลาง	3.3438	0.6530	ปานกลาง	2.9696	0.9842	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.3300	0.9310	ปานกลาง	3.3674	0.9076	ปานกลาง	3.3850	0.8837	ปานกลาง	3.3348	0.9279	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 2 พบว่าสภาพปัญหาการบริหารงานด้านหลักสูตร และวิธีการจัดการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับ " ปานกลาง " เมื่อพิจารณารายข้อ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ

โรงเรียนจัดคาบเวลาที่สอนในแต่ละภาคเรียนไม่เหมาะสมกับครู

มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ

1. โรงเรียนขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน
2. การเปิดสอนรายวิชาเลือกไม่สนองความต้องการและความถนัดของนักเรียน
3. การเปิดสอนงานเลือกไม่สนองความต้องการ และความถนัดของนักเรียน
4. โรงเรียนไม่ได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่น

มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ คือ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการประชุมและอบรมครู เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และแนวปฏิบัติในหลักสูตร
2. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. โรงเรียนได้ประสานงานการใช้หลักสูตรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. โรงเรียนสำรวจความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น
5. โรงเรียนประเมินความพร้อมก่อนปฏิบัติงานและระหว่างปฏิบัติงาน
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดอบรมการวัดผลประเมินผลแก่ครู
7. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
8. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตร

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ

ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านวิจัยสอน

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านวิจัยสอน												
1. กลุ่มโรงเรียนการ กำหนดจุดประสงค์และ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับ นักเรียนและสอดคล้องกับ												
หลักสูตร	3.2692	0.9521	ปานกลาง	3.0857	0.8944	ปานกลาง	3.2500	0.8799	ปานกลาง	3.1307	0.9029	ปานกลาง
2. ครูเลือกใช้สื่อการสอน เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหาและสภาพแวดล้อม	3.1731	0.6174	ปานกลาง	3.1184	0.7933	ปานกลาง	3.3750	0.9070	ปานกลาง	3.1520	0.7817	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ครูเสนอการให้หรือ สถานการณ์ ให้แก่โรงเรียน เข้าใจและตระหนักใน ปัญหาและความจำเป็น ของเรื่องที่เรียน	3.1538	0.7511	ปาน	3.0694	0.8392	ปาน	3.1563	0.9197	ปาน	3.0912	0.8324	ปาน
4. ครูซักถามและกระตุ้นให้ นักเรียนคิด วิจัยอย่าง มีขั้นตอน	3.2115	0.7498	ปาน	3.1020	0.8259	ปาน	3.3125	0.9311	ปาน	3.1398	0.8256	ปาน
5. ครูเปิดโอกาสให้ นักเรียนพิจารณาตัดสินใจ เลือกทางเลือกในการ แก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.2885	0.8004	ปาน	3.1347	0.9156	ปาน	3.4375	0.8776	ปาน	3.1884	0.8977	ปาน

ตาราง 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. ครูให้นักเรียนวางแผน กำหนดการทำงานของตนเองและกลุ่ม	3.2500	0.8603	ปานกลาง	3.1306	0.8958	ปานกลาง	3.5000	0.8032	ปานกลาง	3.1854	0.8864	ปานกลาง
7. ครูให้นักเรียนทำงาน เป็นกลุ่ม ตามขั้นตอนและ กระบวนการกลุ่ม	3.4038	0.9131	ปานกลาง	3.1061	0.9260	ปานกลาง	3.3750	1.2378	ปานกลาง	3.1793	0.9634	ปานกลาง
8. ครูจัดให้นักเรียน ประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นระยะ ๆ อย่างมีก ตอน	3.2692	0.9521	ปานกลาง	3.0612	0.9145	ปานกลาง	3.3125	0.9651	ปานกลาง	3.1185	0.9578	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ครูกระตุ้นให้นักเรียน ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติ งานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	3.3462	1.0075	ปานกลาง	3.2122	0.9516	ปานกลาง	3.4063	0.8370	ปานกลาง	3.2523	0.9501	ปานกลาง
10. ครูตรวจสอบความรู้ และปรับปรุงแก้ไขข้อบก พร่องของนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.2885	1.0552	ปานกลาง	3.1837	0.9205	ปานกลาง	3.2188	0.8322	ปานกลาง	3.2036	0.9327	ปานกลาง
11. ครูสนับสนุนให้นักเรียน เผยแพร่ผลงานและ ประเมินคุณค่าของงาน	3.1346	0.7148	ปานกลาง	2.9102	0.8542	ปานกลาง	3.5000	0.8032	ปานกลาง	3.0030	0.8464	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12.ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจและ กระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการค้นพบด้วยตนเอง	3.2308	0.9207	ปานกลาง	3.0653	0.9771	ปานกลาง	3.0625	0.9483	ปานกลาง	3.0912	0.9647	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.2516	0.6492	ปานกลาง	3.0983	0.6814	ปานกลาง	3.3255	0.6611	ปานกลาง	3.1446	0.6773	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานด้านวิธีสอน โดยรวม และรายข้อ มีสภาพปัญหาอยู่ใน

ระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคิดเห็นตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ
ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
<u>ด้านการบริหารและการ จัดการ</u>											
1. ผู้บริหารมีความรู้ความ สามารถในการเรื่องหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษา	3.4918	0.9280	ปานกลาง	3.5416	0.8017	มาก	3.5313	0.8026	มาก	3.5215	0.9172
2. โรงเรียนมีความพร้อม ทั้งบุคลากรและทรัพยากร ในการดำเนินการ	3.5712	0.9463	มาก	3.6739	0.9310	มาก	4.7284	0.7064	มากที่สุด	3.9911	0.9436

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. โรงเรียนให้บุคลากรทุก ฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน การให้หลักสูตร			ปาน			ปาน						ปาน
4. ผู้บริหารช่วยครูเมื่อมี ปัญหาการเรียนการสอน	3.3462	0.9473	กลาง	2.9143	1.0659	กลาง	3.4063	0.8370	กลาง	3.0304	1.0443	กลาง
5. โรงเรียนได้จัดทำ ทะเบียนหลักฐานและ เอกสารต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เป็นระบบ	3.4231	1.0165	กลาง	2.9878	0.9938	กลาง	3.5000	0.6720	กลาง	3.1064	0.9897	กลาง
			ปาน			ปาน			ปาน			ปาน
	3.4231	1.1435	กลาง	3.2163	1.0471	กลาง	3.0625	0.9136	กลาง	3.2340	1.0520	กลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. การนิเทศติดตามผลของ สปอ. และสปจ. ได้ช่วยแก้ ปัญหาของโรงเรียน	3.5694	0.8430	มาก	3.6466	0.8321	มาก	4.8185	0.8496	มากที่สุด	4.0115	0.8459	มาก
7. ศึกษานิเทศก์ทุกระดับได้ ประสานงานและนิเทศติดตาม ผลอย่างสม่ำเสมอ	3.5763	0.8324	มาก	3.5770	0.8320	มาก	4.7611	0.8436	มากที่สุด	3.9714	0.8347	มาก
8. โรงเรียนได้รับความสนใจ ช่วยเหลือและสนับสนุน ด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน	2.9615	1.0283	ปานกลาง	2.9224	1.0031	ปานกลาง	3.3438	0.6530	ปานกลาง	2.9696	0.9842	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. โรงเรียนได้รับความ ร่วมมือจาก โรงเรียน เลื่องและกลุ่ม โรงเรียน มัธยมศึกษาในการจัดการ เรียนการสอน	2.6731	0.8794	ปานกลาง	2.7429	1.0959	ปานกลาง	3.0625	1.0453	ปานกลาง	2.7629	1.0614	ปานกลาง
10. โรงเรียนสามารถจัด ครูเข้าสอนได้ตรงตาม วิชาเอกและวิชาโทที่ เรียนมา	4.7810	0.5578	มาก	4.6744	0.5410	มากที่สุด	4.5730	0.6437	มากที่สุด	4.6761	0.5453	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11.ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลของครูผู้สอนเป็นระยะ ๆ	4.0231	0.6573	มาก	3.5773	0.6433	มาก	3.5813	0.6412	มาก	3.7272	0.6447	มาก
รวมเฉลี่ย	3.5308	0.8890	มาก	3.4067	0.8896	กลาง	3.8517	0.8309	มาก	3.5964	0.8960	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารและการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับ " มาก " เมื่อพิจารณา

รายการมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ

โรงเรียนไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชาโทที่เรียนมา

สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ คือ

1. การนิเทศติดตามผลของ สปอ และ สปจ. ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน
2. โรงเรียนไม่มีความพร้อมทั้งบุคลากรและทรัพยากรในการดำเนินการ
3. ศึกษานิเทศก์ทุกระดับไม่ได้ประสานงานและนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้บริหารไม่มีการนิเทศติดตามผลของครูผู้สอนเป็นระยะ ๆ
5. ผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา

สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ คือ

1. โรงเรียนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร
2. ผู้บริหารช่วยครูเมื่อมีปัญหาการเรียนการสอน
3. โรงเรียนได้จัดทำทะเบียนหลักฐาน และเอกสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นระบบ
4. โรงเรียนได้รับความสนใจช่วยเหลือและสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครองนักเรียน

และชุมชน

5. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจาก โรงเรียนพี่เลี้ยงและกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์

อำเภอผู้รื้อติดต่อโครงการเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการ

ดำเนินการ

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
<u>ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการ</u> <u>ดำเนินการ</u> 1. มีแหล่งประกอบการใน การสอนวิชาชีพในท้องถิ่น 2. โรงเรียนได้นำนักเรียน ไปศึกษาหาความรู้และฝึก ปฏิบัติในสถานประกอบ- การในท้องถิ่น	3.5172	0.9264	มาก	3.5664	0.9211	มาก	4.8415	0.9278	มากที่สุด	3.9750	0.9296	มาก
	3.5643	0.9237	มาก	3.5744	0.9272	มาก	4.4503	0.9170	มาก	3.8630	0.9210	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. โรงเรียนได้รับความ ร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่น ในการเป็นวิทยากร พิเศษให้แก่โรงเรียน	2.7692	0.9623	ปาน	2.6000	1.1466	ปาน	3.1250	0.9070	ปาน	2.6778	1.1069	ปาน
4. มีครูสอนวิชาชีพตรงตาม รายวิชาที่สอน	4.5132	0.9970	มากที่สุด	4.5148	0.9972	มากที่สุด	4.9897	0.9980	มากที่สุด	4.6725	0.9987	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงานและ ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน เพียงพอ	3.5710	1.0793	มาก	3.6510	1.0744	มาก	4.7938	1.0453	มากที่สุด	4.0052	1.0243	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. โรงเรียนมีสื่อการเรียน การสอน วัสดุอุปกรณ์ คุณภาพดีและเหมาะสม	3.5463	0.9846	มาก	3.6157	0.9264	มาก	4.5438	0.9311	มากที่สุด	3.9019	0.9473	มาก
7. โรงเรียนจัดให้มี หนังสือ ห้องสมุด ซึ่งมี หนังสือเพียงพอต่อการ ศึกษาค้นคว้า	3.5164	0.8450	มาก	3.5573	0.8697	มาก	4.9407	0.7453	มากที่สุด	4.0048	0.7993	มาก
8. งบประมาณที่ได้รับจัด- สรรเพียงพอต่อการ ดำเนินงาน	4.5176	0.8793	มากที่สุด	4.5223	0.8683	มากที่สุด	4.9398	0.8794	มากที่สุด	4.6599	0.8796	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.6894	0.7894	มาก	3.7002	0.7947	มาก	4.5782	0.7857	มากที่สุด	3.9892	0.7943	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 พบว่าสภาพปัญหาการบริหารงานด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ ภาพรวมอยู่ในระดับ " มาก " เมื่อพิจารณารายข้อ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ

1. มีครูที่สอนวิชาชีพไม่ตรงตามรายวิชาที่สอน
2. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ

สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ คือ

1. โรงเรียนไม่มีห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน และครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนเพียงพอ
2. โรงเรียนไม่ได้จัดให้มีมุมหนังสือ ห้องสมุด ซึ่งมีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า
3. ไม่มีแหล่งประกอบการในการสอนวิชาชีพในท้องถิ่น
4. โรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีคุณภาพดีและเหมาะสม
5. โรงเรียนไม่ได้พานักเรียนไปศึกษาหาความรู้และฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการในท้องถิ่น

สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรพิเศษให้แก่โรงเรียน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคิดเห็นตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ
ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมเพื่อเพิ่มผู้เรียนต่อ
มากขึ้น

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการส่งเสริมเพื่อเพิ่ม ผู้เรียนต่อมากขึ้น												
1. โรงเรียนจัดการเรียน การสอนโดยเน้นให้นัก- เรียนออกฝึกและรายได้ ระหว่างเรียน	4.5169	0.8790	มาก ที่สุด	4.5274	0.8783	มาก ที่สุด	4.5163	0.8792	มาก ที่สุด	4.5200	0.8789	มาก ที่สุด
2. โรงเรียนมีการประชุมที่ แจ้งตรงกันในรูปแบบ ต่างๆ ใช้ปกครองตระ หนักถึงประ โยชน์ของการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	3.3077	1.0202	ปาน กลาง	3.0653	1.0731	ปาน กลาง	3.5313	1.0772	มาก	3.1489	1.0731	ปาน กลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีการพบปะระหว่าง ผู้บริหารและครูกับ ผู้ปกครองเพื่อแนะนำ เรื่องการส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อ	3.1538	0.9779	ปานกลาง	2.9878	0.9855	ปานกลาง	3.1875	0.9651	ปานกลาง	3.0534	0.9825	ปานกลาง
4. โรงเรียนเรื่องศึกษาต่อ นักเรียน เรื่องศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพที่ เหมาะสมกับความ สามารถของนักเรียนทั้ง ในระบบราชการและ อาชีพอิสระ	3.2885	0.8930	ปานกลาง	3.0122	0.8892	ปานกลาง	3.4688	1.0155	ปานกลาง	3.1003	0.9135	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. โรงเรียนจัดบริการ หนังสือเรียน เสื้อผ้า เพียงพอ	3.0385	0.9894	ปานกลาง	2.9347	0.9813	ปานกลาง	3.2813	1.1426	ปานกลาง	2.9848	1.0014	ปานกลาง
6. โรงเรียนจัดบริการ อาหารกลางวันเพียงพอ	2.7692	0.9623	ปานกลาง	2.8082	1.0122	ปานกลาง	3.1250	1.0701	ปานกลาง	2.8328	1.0118	ปานกลาง
7. โรงเรียนจัดให้มีระบบ เทียบหน่วยการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนสามารถนำผลการ ทำงานอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ ที่บ้านหรือสถานประกอบการ มาเทียบเป็นหน่วย การเรียนรู้ได้	4.5632	0.8763	มาก	4.5160	0.8946	มาก	4.5540	0.8769	มากที่สุด	4.5444	0.8854	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. โรงเรียนและแนว หน้าเรียนที่มีปัญหาไม่ สามารถศึกษาต่อให้ สามารถถ่ายโอนหน่วย การเรียนรู้กันได้ระหว่าง ในระบบและนอกระบบ โรงเรียน	2.6538	1.1356	ปานกลาง	2.6122	1.2284	ปานกลาง	2.9063	1.1461	ปานกลาง	2.6474	1.2061	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดการบริหาร ศึกษาให้กับนักเรียนที่ตก จนเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง- เนื่องจนจบหลักสูตร	2.9723	1.2113	ปานกลาง			ปาน	3.3125	1.0906	ปานกลาง	2.7234	1.2345	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานปฏิบัติการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ				รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ระดับ
10. โรงเรียนจัดให้มีการ แนะนำบุคคลในอาชีพ ต่าง ๆ	3.1250	1.0701	ปานกลาง	3.0385	0.9894	ปานกลาง	3.1538	0.9779	ปานกลาง	3.1057	1.0716	ปานกลาง	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.9423	0.6123	ปานกลาง	2.8159	0.7046	ปานกลาง	3.2257	0.7070	ปานกลาง	2.8757	0.7003	ปานกลาง	ปานกลาง

ผลจากการวิเคราะห์จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานด้านการส่งเสริมเพื่อให้ชุมชน
ต่อมากเกิน ภาพรวมอยู่ในระดับ " ปานกลาง " เมื่อพิจารณารายการข้อ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ

1. โรงเรียนจัดให้มีระบบเทียบหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียน สามารถนำผลการทำงาน อาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้านหรือสถานประกอบการมาเทียบเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้

2. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีอาชีพ และรายได้ระหว่างเรียน สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ คือ

1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองตระหนักถึง ประโยชน์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. มีการพบปะระหว่างผู้บริหารและครูกับผู้ปกครองเพื่อแนะนำ เรื่องการส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อ

3. โรงเรียนแนะนำนักเรียนเรื่องศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนทั้งในระบบราชการและอาชีพอิสระ

4. โรงเรียนจัดบริการหนังสือเรียน เสื้อผ้าเพียงพอ

5. โรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวันเพียงพอ

6. โรงเรียนแนะนำนักเรียนที่มีปัญหาไม่สามารถศึกษาต่อให้สามารถถ่ายโอนหน่วย การเรียนกันได้ระหว่างในระบบและนอกระบบโรงเรียน

7. โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร

8. โรงเรียนจัดให้มีการแนะนำบุคคลในอาชีพต่าง ๆ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ

ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์												
1. โรงเรียน ได้มีการ												
ประชาสัมพันธ์เผยแพร่												
ผลงานต่าง ๆ ให้แก่			ปาน			ปาน			ปาน			ปาน
ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ												
ทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.0385	0.9280	กลาง	2.9061	0.9721	กลาง	3.0000	0.8424	กลาง	2.9362	0.9526	กลาง
2. ประชาชนในท้องถิ่นเข้า												
ใจบทบาทหน้าที่และความ												
รับผิดชอบในการช่วย			ปาน			ปาน			ปาน			ปาน
เหลือโรงเรียนขยาย												
โอกาสทางการศึกษา	3.0000	0.9901	กลาง	2.8041	1.0724	กลาง	3.1250	0.6599	กลาง	2.8663	1.0302	กลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. โรงเรียนมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาชุมชน	3.1346	0.9294	ปานกลาง	3.1429	0.9452	ปานกลาง	3.3438	0.7874	ปานกลาง	3.1611	0.9280	ปานกลาง
4. โรงเรียนจัดให้หน่วยงาน เกี่ยวข้องบุคลากร- ช่วยเหลือสนับสนุนการ- ดำเนินงานของโรงเรียน	2.9808	1.0383	ปานกลาง	2.9020	0.9744	ปานกลาง	3.2500	1.0473	ปานกลาง	2.9483	0.9941	ปานกลาง
5. โรงเรียนจัดทำเอกสาร เป็นสื่อกลางที่จะนำข่าว หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของโรงเรียนและหน่วย งานอื่นไปยังประชาชน	2.6731	0.9014	ปานกลาง	2.7551	1.0187	ปานกลาง	3.1563	0.8839	ปานกลาง	2.7812	0.9943	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. โรงเรียน ได้ฝึกฝน นักเรียน ให้สามารถปฏิบัติ งาน ประกอบอาชีพจน เป็นตัวอย่าง	3.5642	0.8480	มาก	3.5578	0.8766	มาก	3.5640	0.8762	มาก	3.5620	0.8769	มาก
			ปาน			ปาน			ปาน			ปาน
7. โรงเรียน ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ได้	3.2115	1.1261	กลาง	3.0041	1.1180	กลาง	3.0938	1.1461	กลาง	3.0456	1.1212	กลาง
รวมเฉลี่ย	2.9753	0.7348	ปาน	2.8910	0.7318	ปาน	3.2098	0.6779	ปาน	2.9353	0.7313	ปาน
			กลาง			กลาง			กลาง			กลาง

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 พบว่าสภาพปัญหาการบริหารงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับ " ปานกลาง " เมื่อพิจารณารายข้อ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ โรงเรียนไม่ได้ฝึกนักเรียนให้สามารถปฏิบัติงานประกอบอาชีพจนเป็นตัวอย่าง สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ คือ

1. โรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ทราบอย่างสม่ำเสมอ
2. ประชาชนในท้องถิ่น เข้าใจบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการช่วยเหลือโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา
3. โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน
4. โรงเรียนจัดให้หน่วยงานภายนอกบุคคลที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน
5. โรงเรียนจัดทำเอกสารเป็นสื่อกลางที่จะนำข่าว หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ไปยังประชาชน

ตาราง 8 สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยรวมแต่ละ
มาตรการ และรวมทุกมาตรการ

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรและวิธีการ จัดการเรียนการสอน	3.3300	0.9310	ปาน	3.3674	0.9.76	ปาน	3.3850	0.8837	ปาน	3.3348	0.9279	ปาน
2. ด้านวัสดุ	3.2516	0.6492	ปาน	3.0983	0.6814	ปาน	3.3255	0.6611	ปาน	3.1446	0.6773	ปาน
3. ด้านการบริหารและการ จัดการ	3.5308	0.8890	ปาน	3.4067	0.8896	ปาน	3.8517	0.8309	มาก	3.5964	0.8960	มาก
4. ด้านทรัพยากรที่ใช้ใน การดำเนินการ	3.6894	0.7894	มาก	3.7002	0.7947	มาก	4.5820	0.7857	มากที่สุด	3.9892	0.7943	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ผู้บริหาร			ครู			ศึกษานิเทศก์อำเภอ			รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5. ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ มีผู้เรียนต่อมากขึ้น	2.9423	0.6123	ปาน	2.8159	0.7046	ปาน	3.2257	0.7070	ปาน	2.8757	ปาน
	2.9753	0.7348	ปาน	2.8910	0.7318	ปาน	3.2098	0.6779	ปาน	2.9353	ปาน
6. ด้านการประชาสัมพันธ์											
รวมทุกมาตรการ	3.2865	0.7676	ปาน	3.2132	0.7849	ปาน	3.5959	0.7577	มาก	3.3126	ปาน
										0.7878	กลาง

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทุก
มาตรการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อดูผลการวัดด้านสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ

1. ด้านการบริหารและการจัดการ
2. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ

สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ คือ

1. ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านวิธีสอน
3. ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น
4. ด้านการประชาสัมพันธ์

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รณิชอบโครงการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน การสอน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.0207	0.5103	1.2864
ภายในกลุ่ม	326	129.3341	0.3967	
รวม	328	130.3584		
2. ด้านวิธีสอน				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.1680	1.0840	2.3826
ภายในกลุ่ม	326	148.3180	0.4550	
รวม	328	150.4861		
3. ด้านการบริหารและการจัดการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.8356	2.9178	5.6303**
ภายในกลุ่ม	326	168.9452	0.5182	
รวม	328	174.7808		
4. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	22.3714	11.1857	10.9970**
ภายในกลุ่ม	326	331.5943	1.0172	
รวม	328	353.9657		

ตาราง 9 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.0275	2.5137	5.2584**
ภายในกลุ่ม	326	155.8914	0.4780	
รวม	328	160.8689		
6. ด้านการประชาสัมพันธ์				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.9763	1.4882	2.8133
ภายในกลุ่ม	326	172.4425	0.5290	
รวม	328	175.4188		
7. รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.8140	2.4070	7.1375**
ภายในกลุ่ม	326	109.9382	0.3372	
รวม	328	114.7522		

** p < .01

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
เขตการศึกษา 11 ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการระหว่างผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์
อำเภอผู้ร่อดัดชอบโครงการ

มาตรการที่ 1	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน			
กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ผู้บริหาร	ครู	ศึกษานิเทศก์
		3.3300	3.3674	3.3850
ผู้บริหาร	3.3300	-	0.3074	0.0550
ครู	3.3674		-	0.0176
ศึกษานิเทศก์	3.3850			-
มาตรการที่ 2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านวิธีสอน			
กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ผู้บริหาร	ครู	ศึกษานิเทศก์
		3.0983	3.2516	3.3255
ครู	3.0983	-	0.1533	0.2272
ผู้บริหาร	3.2516		-	0.0739
ศึกษานิเทศก์	3.3255			-

ตาราง 10 (ต่อ)

มาตรการที่ 3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ			
กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ครู 3.4067	ผู้บริหาร 3.5308	ศึกษานิเทศก์ 3.8517
ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์	3.4067	-	0.1241	0.4450 *
	3.5308		-	0.3209
	3.8517			-
มาตรการที่ 4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ			
กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ผู้บริหาร 3.6894	ครู 3.7002	ศึกษานิเทศก์ 4.5782
ผู้บริหาร	3.6894	-	0.0108	0.8888 *
ครู	3.7002		-	0.8780 *
ศึกษานิเทศก์	4.5782			-

ตาราง 10 (ต่อ)

มาตรการที่ 5				
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น				
กลุ่ม		ครู	ผู้บริหาร	ศึกษานิเทศก์
	ค่าเฉลี่ย	2.8159	2.9423	3.2257
ครู	2.8159	-	0.1264	0.4098*
ผู้บริหาร	2.9423		-	0.2834
ศึกษานิเทศก์	3.2257			-
มาตรการที่ 6				
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์				
กลุ่ม		ครู	ผู้บริหาร	ศึกษานิเทศก์
	ค่าเฉลี่ย	2.8910	2.9753	3.2098
ครู	2.8910	-	0.0843	0.3188
ผู้บริหาร	2.9753		-	0.2345
ศึกษานิเทศก์	3.2098			-

รวมทุกมาตรการ	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมทุกมาตรการ			
กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ครู	ผู้บริหาร	ศึกษานิเทศก์
		3.2216	3.3155	3.6299
ครู	3.2216	-	0.0939	0.4083*
ผู้บริหาร	3.3155		-	0.3144*
ศึกษานิเทศก์	3.6299			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่าสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ระหว่างครูกับผู้บริหารทุกมาตรการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน และด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และระหว่างผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้าน พบว่า ระหว่างครูกับผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูกับศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ เขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ จำนวนตัวอย่างประชากร ผู้บริหารโรงเรียน 328 คน ครู 971 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 83 คน รวมทั้งสิ้น 1,382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งเครื่องมือให้หัวหน้าหน่วยงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ขอความอนุเคราะห์จัดส่งให้โรงเรียน และรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยเป็นรายอำเภอ ทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามคืนมา 1,274 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.18

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ใช้วิธีการทางสถิติคำนวณค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer Plus)

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ส่วนข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่วิเคราะห์เนื้อหาเป็นความเรียงประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูศึกษานิเทศก์อำเภอ ในแต่ละมาตรการ

1. ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษา นิเทศก์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาด้านหลักสูตรและวิธีการ

จัดการเรียนการสอน ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านวิธีสอน

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษาานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาด้านวิธีสอน ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการบริหารและการจัดการ

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษาานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารและการจัดการ คือ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์อำเภอ จึงมองเห็นปัญหามากกว่าครู

4. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษาานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ โดยรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ศึกษาานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษาานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น โดยรวมสอดคล้องกันในสภาพปัญหาระดับปานกลาง

6. ด้านการประชาสัมพันธ์

ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษาานิเทศก์อำเภอที่มีต่อสภาพปัญหาการ

บริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมสภาพปัญหา สอดคล้องกัน คือ อยู่ในสภาพปัญหาระดับปานกลาง

สภาพปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษารวมทุกมาตรการ สภาพ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และรวมแต่ละมาตรการ สภาพปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และ ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สภาพปัญหาระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ " ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน " " ด้านวิธีสอน " " ด้านการส่งเสริมให้มีผู้ เรียนต่อมากขึ้น " " ด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ " ด้านการบริหาร และการจัดการ " ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เพราะศึกษานิเทศก์อำเภอ ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียน บริหารและจัดการการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษามี มาตรฐานเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา " ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการ ดำเนินการ " ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะ ศึกษานิเทศก์อำเภอคิดว่า ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ สถานที่งาน งบประมาณ มีจำกัด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่จะพัฒนาคน ให้เป็นทรัพยากรของชาติที่มีคุณภาพต่อไป

2. เปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ในแต่ละมาตรการ และรวมทุกมาตรการ ระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการ พบว่า มาตรการ ที่มีสภาพปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการด้านการ บริหารและการจัดการ ในมาตรการนี้ ศึกษานิเทศก์อำเภอมองเห็นสภาพปัญหามากกว่าครู โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับผู้บริหารกับครู และผู้บริหารกับ ศึกษานิเทศก์อำเภอแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มาตรการด้านทรัพยากรที่ใช้ในการ

ดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์อำเภอมองเห็นสภาพปัญหามากกว่าผู้บริหาร และครู โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มาตรการด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น ศึกษาวิเคราะห์อำเภอมองเห็นว่ามีสภาพปัญหามากกว่าครู โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับศึกษานิเทศก์กับผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และโดยรวมทุกมาตรการ ศึกษาวิเคราะห์อำเภอมองเห็นสภาพปัญหามากกว่าครู โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับศึกษานิเทศก์กับผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 11 ในแต่ละมาตรการ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน

มาตรการด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาด้านนี้จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า โดยรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดคาบเวลาที่ไม่เหมาะสมกับครู เนื่องจากครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาจะต้องไปทำการสอนระดับมัธยมศึกษา ทำให้ขาดแคลนครู และการขออนุมัติการบรรจุครูไม่สามารถที่จะทำได้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากกระทรวงการคลัง ไม่มีงบประมาณให้ตั้งเบิก ทำให้ครูที่มีอยู่ต้องรับภาระการสอนมาก เกิดความรู้สึกท้อถอย อันเนื่องมาจากนโยบายที่ต้องเร่งด่วนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ก่อ สวัสดิพานิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดเผยหลังการประชุมอธิบดีของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2534 ว่า ที่ประชุมได้มีการพิจารณาเรื่องการรับนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ดำเนินการ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ จะ
 ดำเนินการได้สะดวกและประหยัด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วคือ โรงเรียนประถมศึกษาของ
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และไม่ต้องก่อสร้างอาคารเรียน และบรรจุ
 ครูเพิ่มใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยของเด็ก เป็นการสะดวกและประหยัด
 ต่อเด็กในการมาเรียน โดยมีเป้าหมายขยายในปีการศึกษา 2534 จำนวน 1000 โรงเรียน
 และเป้าหมายในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (2535-2539) กำหนดที่จะเปิดดำเนินการ
 โรงเรียนในโครงการ โดยเฉลี่ยกลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน คือ ปีละ 4187 โรงเรียน
 (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 4) ตรงกับ
 งานวิจัยของ อำนวย เอกจัน (2534 : 90) ได้สรุปผลการศึกษาวิจัยไว้ว่า มาตรการในด้าน
 การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองที่มีปัญหามากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป
 ศึกษานิเทศก์ขาดการติดตามดูแล ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน มาตรการด้านหลักสูตรและ
 วิธีการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์
 เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนไม่เพียงพอ การเปิดสอนวิชาชีพเลือกและงานเลือก
 ไม่สนองความต้องการและความถนัดของนักเรียนเพราะขาดแคลนครู จึงทำให้แบ่งกลุ่มสนใจ
 อย่างหลากหลายไม่ได้ และส่วนใหญ่ขาดครูทางวิชาชีพ มีผลให้ โรงเรียนไม่ได้จัดการเรียน
 การสอนสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่น ปัญหาเรื่องโรงเรียนจัดคาบ
 เวลาที่สอนในแต่ละภาคเรียนไม่เหมาะสมกับครู ตรงกับผลการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษา
 ระดับมัธยมในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สปช. เขตการศึกษา 11 ของสำนักงาน
 ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 64) พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการ
 สอน สภาพการขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่เป็นที่ยอรับกันโดยทั่วไป
 แม้แต่การวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนก็เสนอปัญหาการขาดแคลนในลักษณะที่ค่อนข้างมาก
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการ

ดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ของอำนาจ เอกฐิน (2534 : 46) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบริหารหลักสูตรเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่เป็นปัญหามาก คือ สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และสื่อบางอย่างครูไม่สามารถจัดทำขึ้นเองได้ จำนวนครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียน และแผนการเรียน โรงเรียนไม่สามารถจัดห้องเรียนเป็นห้องสนับสนุนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้

2. ด้านวิธีสอน

มาตรการด้านวิธีสอน สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดให้มีการประชุม และอบรมครูเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตร ได้ประสานงานการใช้หลักสูตรระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนสำรวจความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่นได้ประเมินความพร้อมก่อนปฏิบัติงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดอบรมการพัฒนาครู และประเมินผลแก่ครู ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษาจังหวัด สำนักงานการศึกษาอำเภอ ได้จัดให้มีการประชุมอบรมผู้บริหาร และครูเพื่อช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉลี่ยแล้วครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เข้ารับการอบรม 3 - 4 ครั้งต่อปี เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตระหนักถึงปัญหาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาเปิดใหม่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษา ซึ่งตรงกับผลการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 64 - 65) รายงานว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานพบว่า มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมครูผู้สอน จากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 1 - 5 ครั้งต่อปี ซึ่งส่งผลให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนตามหลักสูตรและตรงกับผลการวิจัยเรื่อง โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 38) พบว่า "เรื่องการสอนได้ตรงตามหลักสูตร

การจัดทำแผนการสอนครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ในรายวิชาการเลือกใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนได้ถูกต้อง การวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับที่มีปัญหาน้อย "

กลุ่มโรงเรียนมีการกำหนดจุดประสงค์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนตามสภาพโรงเรียน ครูเลือกใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาครูเสนอกรณี หรือสถานการณ์ให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักในปัญหาและความจำเป็นของเรื่องที่เรียน ครูซักถาม และกระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีขั้นตอน เปิดโอกาสให้นักเรียนพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง วางแผนการทำงานตนเอง และกลุ่ม มีการประเมินผลงาน ตรวจสอบความรู้และปรับปรุงแก้ไข ประเมินคุณค่าของงาน ซึ่งแตกต่างกับผลการวิจัย เรื่อง การติดตามการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในเขตการศึกษา 11 ของ สมศักดิ์ พัฒนากุล (2534 : 65) พบว่า กิจกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับที่มีปัญหาน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบความรู้ แก้ไขการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม

3. ด้านการบริหารและการจัดการ

มาตรการด้านการบริหารและการจัดการ ที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชาโทที่เรียนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพ ซึ่งตรงกับงานวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สปช. เขตการศึกษา 11 ของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 64) ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนในกลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการทำงานอาชีพ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยเรื่อง รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 7) พบว่า " โรงเรียนประสบปัญหาครูมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพ มาตรการด้านการบริหารและการจัดการที่มีปัญหามาก คือ ผู้บริหารไม่ได้เฝ้าติดตามผลครูผู้สอนเป็นระยะ เนื่องจากขาดความรู้ ความสามารถในการหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนการเฝ้าติดตามผลของผู้บริหารระดับจังหวัดและอำเภอ รวม

ทั้งศึกษานิเทศก์ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาอย่างแท้จริง เพราะยังขาดความชำนาญการหลักสูตรมัธยมศึกษา เป็นการใช้ไปเยี่ยมเพื่อสอบถามข้อมูล และการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร การติดตามงาน โครงการเพื่อรายงานสรุปผลส่ง การติดตามการใช้สื่อและงบประมาณ ยังขาดการนิเทศและติดตาม ผลโดยใช้เครื่องมืออย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง อาจจะเป็นเพราะผู้นิเทศเองก็ยังไม่แน่ใจ ว่าตนเองจะมีความสามารถในการนิเทศการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาได้ ซึ่งตรงกับรายงาน การติดตามของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 (2535 : 29) ในด้านนิเทศ การสอนของศึกษานิเทศก์ว่า " มีการสนับสนุนด้านนิเทศการเรียนการสอนน้อย " และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ของอำนาจ เอกจิณ (2534 : 68) การติดตามประเมินผลระหว่างโครงการยังทำได้น้อยเพราะขาดบุคลากร การช่วยเหลือ ทางวิชาการยังไม่เพียงพอ การบำรุงขวัญและกำลังใจในการทำงานของฝ่ายบริหารหรือศึกษานิเทศก์ยังน้อยเกินไป มาตรการด้านการบริหารและการจัดการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร แต่เมื่อได้ดำเนินงานไปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนได้ช่วยครูเมื่อมีปัญหาด้านการสอนระดับปานกลาง โรงเรียนได้จัดทำ หลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นระบบ โรงเรียนได้รับความสนใจช่วยเหลือ และสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน และได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนพี่เลี้ยง และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ตรงกับงานวิจัย เรื่อง การติดตามการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในเขตการศึกษา 11 ของ สมศักดิ์ พัฒนากุล (2534 : 63) บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน การจัดทำทะเบียนหลักฐานอยู่ในระดับปัญหา ปานกลาง และตรงกับงานวิจัยเรื่อง โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 38) ว่า ทางด้านการให้คำแนะนำช่วยเหลือ จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาพบว่า ได้รับความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ ทางด้านการให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอนการให้ยืมและวิธีการใช้สื่อการสอน โดยสาเหตุว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษาอยู่

ไม่ไกลกันนักในเขตชนบท จึงสามารถพูดจา ประสานงานกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งจากหน่วยราชการต้นสังกัดแต่อย่างใด

4. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ

มาตรการด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีครูสอนวิชาชีวไม่ตรงตามรายวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับด้านการบริหารและการจัดการ ที่ผู้บริหาร ไม่สามารถจัดครู เข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชาโทที่เรียนมา งบประมาณที่ได้บริหารจัดการไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เริ่มมีการสอบบรรจุครู โดยกำหนดวิชาเอกในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งก่อนหน้านั้นไม่ได้กำหนดวิชาเอก เพราะในระดับประถมศึกษาครูจะสอนได้ทุกวิชา ไม่มีปัญหา เมื่อเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งจะต้องมีวิชาชีว ที่ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะโดยตรง ทำให้เกิดปัญหามากที่สุด ตรงกับงานวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ของอำนาจ เอกฉิ่น (2534 : 87) ด้านมาตรการบริหารหลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีปัญหามากที่สุด คือ การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาชีว และตรงกับงานวิจัยเรื่อง ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา ของ สมพล หาวารี (2534 : 79) มีปัญหามากที่สุดคือ อุปกรณ์การสอนและสื่อการสอนวิชาชีวขาดแคลน งบประมาณที่ทางราชการจัดให้ไม่เพียงพอ งบประมาณที่จัดให้มักล่าช้า โรงเรียนขาดแคลนเงินทุนในการจัดซื้อวัสดุการเรียน หรือวัสดุฝึกงานให้แก่ผู้เรียน

มาตรการด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนขาดแคลนห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน สื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีบางอย่างมีคุณภาพ ไม่เหมาะสม มีหนังสือไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่จะซื้อหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด โรงเรียนได้นำนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติงานน้อย เพราะในท้องถิ่นมีสถานประกอบการน้อย และบางท้องถิ่น ไม่มีเลย และไม่มีครู

ผู้สอนวิชาชีพที่มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน ตรงกับผลงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 7) ได้สรุปว่า สภาพภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่และประสบปัญหาครูมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและวิชาชีพ และผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำนวย เอกจัน (2534 : 52) พบว่าเป็นปัญหาระดับมาก คือ หนังสือและแบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนยืมเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ

มาตรการด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ การได้รับความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรพิเศษ

5. ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น

มาตรการด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น ที่มีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนไม่ได้จัดให้มีระบบเทียบหน่วยการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถนำผลการทำงานอาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ที่บ้าน หรือสถานประกอบการมาเทียบเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการ ของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ของ อำนวย เอกจัน (2534 : 90) สรุปได้ว่า มาตรการการบริหารหลักสูตรและกึ่งระบบ โรงเรียนมีปัญหามากที่สุด คือ การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพให้เด็กเรียนที่บ้าน และจากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอเกี่ยวกับการนำงานอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้าน มาเทียบเป็นหน่วยการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูให้ความคิดเห็นว่า ครูยังติดนิสัยการสอนในห้องเรียนไม่เปิดกว้างในการสร้างผลงานที่บ้าน และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ให้เด็กได้ฝึกอาชีพอย่างแท้จริง เพื่อมีรายได้ระหว่างเรียน เพราะโอกาสเด็กจะเรียนสูงกว่านี้เล็กน้อยมาก ฉะนั้นเรียนแล้วต้องได้ประโยชน์ สามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ด้วย และโรงเรียนที่เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น เป็นโรงเรียนที่ห่างไกล สภาพแห้งแล้งกันดาร ส่วนใหญ่จะห่างไกลจากตัวอำเภอและจังหวัด ซึ่งมีสถานประกอบการจะฝึกอาชีพได้เป็นระยะทาง

40 กิโลเมตรขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของทางรัฐบาลที่จะให้โอกาสกับผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา หรือชาวชนบทห่างไกล และผู้ยากไร้ ทำให้ไม่สามารถจะพาเด็กนักเรียนมาฝึกปฏิบัติงานได้ เพราะมีปัญหาค่าพาหนะรับส่ง เรื่องที่พักอาศัย ค่าใช้จ่าย อาหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา ของ สมพล ทาวารี (2534 : 96) ผลการวิจัยพบว่า วิชาชีพนในโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ควรเน้นหนักทางด้านวิชาชีพท้องถิ่น เพื่อนักเรียนเรียนแล้วจะได้มีรายได้ระหว่างเรียน และพบว่าประชาชนมีความต้องการทางการศึกษาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ " ฉะนั้นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาควรจะต้องเปิดสอนโดยใช้โครงสร้างหลักสูตรเน้นด้านอาชีพ และรณรงค์ปลูกฝังเด็กเมื่อเรียนจบ ม.3 แล้วนำความรู้ที่ได้รับไปปรุงอาชีพของผู้ปกครอง พัฒนาการเกษตร หรืออาชีพในท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า โดยสามารถเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพได้

มาตรการด้านส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง รณรงค์ให้ผู้ปกครองตระหนักถึงประโยชน์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีการพบปะระหว่างผู้บริหารและครูกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการเปิดโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะทำให้เด็กยากจนได้มีโอกาสเรียนต่อมากขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนมากนัก มีการสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อ เช่น ยกเว้นค่าเล่าเรียน การแจกหนังสือเรียน เสื้อผ้า รองเท้า อาหารกลางวัน ให้ทุนการศึกษาเด็กเรียนดี และขาดแคลนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร การจัดแนะนำบุคคลในอาชีพต่าง ๆ จากการแนะนำ ประเวศ วะสี (2530 : 30-31) มีความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยได้กล่าวถึงเรื่องการศึกษาไทยถึงคราวปฏิวัติเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาว่า ที่มีอยู่ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อปัญหาให้สังคมแล้วยังจะขยายออกไปอีก พึ่งตนเองไม่ได้ทางเศรษฐกิจ การศึกษาไม่ได้ช่วยแก้ปัญหา ควรปรับปรุงระดับประถมศึกษาให้ดีขึ้น ขยายไประดับมัธยมศึกษา ไม่ต้องบังคับประชาชนเขาก็จะชอบตลอดชีวิต ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ งานวิจัยเรื่องโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ

ต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการส่งเสริมเพื่อให้มีผู้เรียนต่อมากขึ้น คือ เด็กไม่ต้องเสียเงินค่าบำรุงการศึกษา ได้รับหนังสือพิมพ์เรียน เครื่องแบบนักเรียน อาหารกลางวัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนำร่องที่มีต่อการขยาย การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ของน้ำ ชัยศรี (2535 : 87) ซึ่งพบว่า การ จัดบริการอาหารกลางวัน การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ มีปัญหาไม่มากเหมือนประเด็นอื่น ๆ นั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากโรงเรียนในโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษา ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการ การศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียนเป็นโครงการ สำคัญประการหนึ่งตามแผนการปฏิบัติการของโรงเรียนประถมศึกษามาโดยตลอดเช่นกัน " การ ที่เด็กได้เรียนต่อโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทำให้มีเด็กเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นทุกปีในแต่ละโรงเรียน

6. ด้านการประชาสัมพันธ์

มาตรการด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีปัญหามาก คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถ ประชาสัมพันธ์การฝึกนักเรียนให้สามารถปฏิบัติงานประกอบอาชีพจนเป็นตัวอย่างได้ อาชีพที่ฝึกนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านช่าง การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก งานบริการ การค้าขาย โรงเรียน ขาดแคลนเงินทุนในการซื้อวัสดุเรียน หรือฝึกงาน เครื่องมือปฏิบัติ ตลอดจนครูทางด้านวิชาชีพ การสอนไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ ทำให้ไม่สามารถเผยแพร่ผลงานให้ชุมชนได้ทราบ สอดคล้องกับงาน วิจัยเรื่อง ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา ของ สมพล หาวารี (2534 : 97) การเรียนวิชาชีพท้องถิ่นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรยึดอาชีพหลัก อาชีพเสริมของชุมชน ต้องมีทรัพยากรท้องถิ่น รัฐบาลดำเนินการโดยเรียนรู้จาก หลายแหล่ง มีตลาดและความต้องการ โดยเน้นให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นการ ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการสอนวิชาชีพให้ครบวงจร สรรหาบุคลากรวิชาชีพ รวมทั้งประกาศให้ แหล่งฝึกอาชีพเป็นสถานฝึกอาชีพของโรงเรียน

มาตรการด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนได้มี

การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานมีบทบาทสำคัญในการช่วยทางประเพณี วัฒนธรรม การกีฬา เป็นสื่อด้วยหอกระจายข่าว การพิมพ์ประสานงานกับผู้นำชุมชนในการทำงานพัฒนาโรงเรียน ชุมชนให้ความช่วยเหลือตามสภาพ จะให้ความช่วยเหลือได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงภายใน การรื้อโรงเรียนเก่ายกใหม่ ทำห้องสมุดเรือนเพาะชำ บ้านพักครู

1.2 การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอใน 6 มาตรการ

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรการ พบว่า ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ อำเภอ มีความเห็นว่า สภาพปัญหาในการบริหารงานโดยส่วนรวมทั้ง 6 มาตรการ มีสภาพ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อจำแนกเป็นรายมาตรการ พบว่า มาตรการที่ผู้บริหารเห็นว่า มีสภาพปัญหามาก ได้แก่ " ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ " นอกนั้นสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกมาตรการ

มาตรการที่ศึกษานิเทศก์เห็นว่า มีสภาพปัญหามาก ได้แก่ " ด้านการบริหารและการ จัดการ " และมากที่สุดได้แก่ " ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ " นอกนั้นสภาพปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ตามที่ศึกษานิเทศก์มองเห็นสภาพปัญหาด้านการบริหารและการจัดการ และ ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ มีสภาพปัญหามากกว่าผู้บริหารและครู เป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ได้ยึดเป้าหมาย มาตรฐานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้มีมาตรการ ต่าง ๆ บริหารงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้มาตรฐานตามที่กำหนด

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีสภาพปัญหามาก มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการพิจารณาสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(1) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความจำเป็นในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์

เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน

(2) มีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อมในด้านบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น

(3) มีการวางแผนจัดสรรอัตรากำลังครูผู้สอนให้เพียงพอ และเป็นไปตามวิชาเอกที่ขาดแคลน ตลอดจนครูผู้สอนวิชาที่มีวุฒิตรงตามรายวิชาที่สอน

(4) ควรมีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน และครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนไม่เพียงพอ

(5) ควรจัดสรรงบประมาณให้ทันต่อการดำเนินงาน และมอบหมายอำนาจการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดซื้อ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และสื่อที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น

(6) ระยะเวลาก่อนการดำเนินการมีการเตรียมการล่วงหน้าน้อยเกินไป ควรมีการเตรียมการอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อนุมัติการเปิดขยายให้เร็วขึ้นในแต่ละปีการศึกษา

(7) ควรมีหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสโดยเฉพาะ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษาจังหวัดและอำเภอ

(1) ครูผู้สอนส่วนมากได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน แต่ยังไม่ีประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา จึงเห็นควรจัดให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนพี่เลี้ยง รับการนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ จัดให้ครูพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตลอดทั้งให้ยืมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน อย่างสม่ำเสมอ

(2) การนิเทศติดตามผล สำนักงานการศึกษาจังหวัดและอำเภอ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ แนะนำ รับทราบและแก้ปัญหาการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการให้เป็นระบบอย่างแท้จริงมากกว่านี้

(3) พัฒนาครูผู้สอนให้สามารถสอนได้ 3 - 4 วิชาในสาขาเดียวกันให้มีประสิทธิภาพ

โดยการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

(4) ควรจัดการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนด้วยวิธีการอบรมและศึกษางานต่าง ๆ

ให้มีความสามารถในการบริหารและการจัดการเพื่อช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(5) มีการทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ

ให้ยึดปฏิบัติตามที่กำหนดอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

(1) ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้เท่าเทียมกัน

(2) ควรมีการวางแผนเกี่ยวกับเขตบริการให้รับนักเรียนเข้าเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาเป็นการไม่แย่งนักเรียน แต่เป็นการร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

(3) ควรมีการประสานงานกับโรงเรียนพี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด ในการที่จะขอความร่วมมือช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการนิเทศทางวิชาการ การศึกษาดูงาน และการขอยืมวัสดุ อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น มาใช้ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(4) ผู้บริหารควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

(5) ผู้บริหารควรมีการนิเทศภายในเป็นประจำและต่อเนื่อง ตลอดทั้งหาแนวทางให้ครูผู้สอนได้พัฒนา ความรู้ความสามารถของตน ทั้งในส่วนของภาระกระตุ้นให้ศึกษา หาความรู้ด้วยตนเอง และส่งเข้ารับการฝึกอบรมในที่ต่าง ๆ

(6) ควรจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เท่านั้น

(7) ควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ

(8) ควรจัดประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

(9) การเรียนวิชาชีพให้เน้นการปฏิบัติจริง เช่น ส่งนักเรียนไปฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ

(10) ควรให้มีการประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนและการประชุมสัมมนาทางวิชาการในระบบกลุ่มโรงเรียน

(11) ควรเตรียมทรัพยากรทางการบริหารให้พร้อมก่อนการดำเนินการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

(12) ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรปลูกฝังเด็ก เมื่อเรียนจบ ม.3 แล้วให้นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงอาชีพในท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

ข้อเสนอเพื่อการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สิ่งที่ผู้วิจัยได้พบจากแบบสอบถามปลายเปิด และประสบการณ์ในการลงพื้นที่ ได้สอบถามผู้บริหารและครู พบว่าการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีผลกระทบต่อบรรยากาศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา และในเรื่องหลักสูตรควรมีรูปแบบของโรงเรียนขยายโอกาสสำหรับเด็กชนบทที่ห่างไกล โดยเฉพาะจึงเห็นว่า สำหรับผู้ที่ต้องการวิจัยต่อไป ควรจะวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. ผลกระทบต่อนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. หลักสูตรของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จต่อการสอนวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก๊อ สวัสดิพัฒน์ชัย และคนอื่น ๆ. "ระบบการศึกษาในอนาคต," วารสารการศึกษา
แห่งชาติ. 15(5) : 1 - 15 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2524.
- กองแผนงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. โครงการนำร่องขยายการศึกษามัธยมศึกษา
ต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา 2533.
- กาญจนา ศรีภาณสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533.
- กิตติมา ปรีดีติลล. เอกสารคำสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529.
- . การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิทักษ์, 2532.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารงานอาคารสถานที่
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- . รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ, 2535. อัดสำเนา.
- . การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- . คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2528.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยงานพิเศษ. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ

โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ.

กรุงเทพฯ : 2524. อัดสำเนา.

———. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528.

———. ผู้บริหารโรงเรียนกับจุดมุ่งหมายของการประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2529.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวิจัยและประเมินคุณภาพโรงเรียน

ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน, 2518.

———. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524). กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520.

———. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529). กรุงเทพฯ :

สำนักงานพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2524.

———. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). กรุงเทพฯ :

รุ่งเรืองสำส่นการพิมพ์, 2529.

———. "รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ.

23(4) : 19 - 20 ; เมษายน - พฤษภาคม 2530.

คว้น ชาวหน. รวมบทความทางวิชาการ 11 เรื่อง. ปัตตานี : มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2529.

จรรยา จัวนาน. "สัมมนาการขยายการศึกษาภาคบังคับ," วารสารศึกษาศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 5(13) : 23 ; 13 ;

ตุลาคม 2531 - มกราคม 2532.

เจริญ ขวัญสำราญ. สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

จำ ชัยศรี. การศึกษาทักษะของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนำร่อง

ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

จินดา รักษ์พลเมือง, รัตนา ตุงคสวัสดิ์ และประภาศรี สีหอำไพ. แนวโน้มการศึกษาในระบบโรงเรียนในช่วงระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ทัศนีย์ จันทรแต่. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (รุ่นที่ 1).

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์. การบริหารการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.

นพพงษ์ บุญจิตราดลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์การพิมพ์, 2529.

นิภา แก้วศรีงาม. จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ : ศูนย์อักษรกิจ, 2527.

บรรจง ชูสกุลชาติ. "การศึกษาขั้นพื้นฐาน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 23(4) : 4 - 5 ; เมษายน - พฤษภาคม 2532.

ประเวศ วะสี. "การศึกษาไทยถึงคราวปฏิวัติ," จัดรัสการศึกษา. 30 - 31 ; 1 กุมภาพันธ์ 2530.

ประเสริฐ แก้วเพชร. การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

ประเสริฐ บุญทั่ว. สภาพการดำเนินการในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ

ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 9. อุดรธานี : สำนักงานศึกษาธิการ
เขต เขตการศึกษา 9, 2533. อัดสำเนา.

เปรม ตินสุลลันท์. "ข่าวการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 21(5) :
79 - 80 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.

พนม พงษ์ไพบูลย์. "ทิศทางของการมัธยมศึกษาในอนาคต," วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
23(4) : 15 ; เมษายน - พฤษภาคม 2532.

_____. "การขยายโอกาสทางการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2(3) :
10 ; กรกฎาคม - กันยายน 2532.

พนัส หันนาคินทร์. หลักบริหารโรงเรียน ฉบับแก้ไขปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.

เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. การงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

วิญญู สาธร. "การขยายโอกาสทางการศึกษา," สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. 2(3) : 37 ; กรกฎาคม - กันยายน 2532.

มานะ รัตนโกเศศ. "การขยายโอกาสทางการศึกษา," สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ. 2(3) ; กรกฎาคม - กันยายน 2532.

ราชวรุมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). "นันทาทิศนะการขยายการศึกษาภาคบังคับ," วารสาร
การศึกษาแห่งชาติ. 21(5) : 39 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.

ระพี สาคริก. "การศึกษาภาคบังคับกับภาวะปัญหาสังคมไทย," จัดรัสศึกษา. 30 : 1
กุมภาพันธ์ 2530.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพรจำกัด, 2531.

- วสันต์ จันทรวงศา. เอกสารโครงการอบรมเตรียมครูใหม่ประถมศึกษา เขตการศึกษา 6.
 ลพบุรี : เขตการศึกษา 6, 2528.
- วิจิตร วรตบากร และสุพิชญา ชีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. รายงานการวิจัย
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
 กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2535. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ พลสูงเนิน. สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
ที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- สมพล หาวารี. ปัญหาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2534. อัดสำเนา.
- สมยศ ผลจันทร์. "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน," ข่าวครูไทย.
 ปักษ์หลัง. 21 - 23 ; กรกฎาคม 2527.
- สมศักดิ์ พัฒนากุล. การติดตามการดำเนินงาน โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ
ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
 2534. อัดสำเนา.
- สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11, สำนักงาน. แนวทางการพัฒนารูปแบบ
การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี.
 นครราชสีมา : 2533. อัดสำเนา.
- . สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.
 นครราชสีมา : 2535. อัดสำเนา.

ลีปนันทน์ เกตุทัต. "นันทาทศนการขยายการศึกษาภาคบังคับ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 21(5) : 23 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.

สุนน อมรวิวัฒน์. "นันทาทศนการศึกษภาคบังคับ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 21(5) : 22 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.

สุพัตรา มาศดิตถ์. "การขยายโอกาสทางการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2(3) : 6 ; กรกฎาคม - กันยายน 2532.

สุโขทัยธรรมมาธิราช. การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

แสงชัย สิงห์วิบูลย์ และคณะสำนักงานศึกษาธิการเขต 7. การศึกษาสภาพการเรียนการสอนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7. สำนักงานศึกษาธิการเขต 7 พิมพ์โลก, 2532.

หวน พิณพันธุ์. การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.

———. "การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี," วารสารมิตรครู. 17 : 29 ; พฤษภาคม 2530.

อัมพร โทคา. การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528. อัดสำเนา.

อำนวย เอกกฐิน. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 14 มาตรการของกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

เอกชัย กี่สุขพันธุ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

- Bradley, Judy. "Staff Development in Futher Education," Education Research. 25(1) 21 ; February, 1983.
- Emery Stoops, Max Rafferty and Rassel E. Johnson. Hand book of Educational Administration : A Guide for Practitioners. Boston : Allyn and Bacon, 1981.
- Hager, Jame L. and L.E. Scarr. "Effective School Effective Principals : How to Develop Both," Educational Leadership. 40(5) : 38 ; February, 1983.
- Hoy, Wayne K. and Cacil G. Miske. Educational Administration : Theory, Research and Practice. 2nd ed. New York : Random House, 1982.
- Keirnes - Young, Barbara Jean. "The Principal as an Agent of Change," Dissertation Abstracts International. 46(02) : 314 - A ; 1984.
- Luthans, Fred. Organizational Behavior. 4th ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1985.

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1007/0446

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 มีนาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ท่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นางสาว สดสงวน เลิศล้ำ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
เขตการศึกษา 11

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมพร บัวทอง

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0447

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 มีนาคม 2536

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 11 ทุกจังหวัด

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นางสาวสงวน เลิศล้ำ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
เขตการศึกษา 11

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.สุดา ทัพสุวรรณ

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองขึ้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอซึ่งอยู่
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2536
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมพร บัวทอง

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ท่านมีตำแหน่งหน้าที่ () ผู้บริหารโรงเรียน

() ครู

() ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพปัญหาการ

บริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ

เมื่อเห็นว่าข้อใด มีสภาพปัญหาน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย /

ลงในช่องระดับปัญหา ดังนี้

ข้อที่ท่านเห็นว่ามีปัญหาน้อยที่สุด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องน้อยที่สุด

ข้อที่ท่านเห็นว่ามีปัญหาน้อย ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องน้อย

ข้อที่ท่านเห็นว่ามีปัญหามากน้อยปานกลาง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องปานกลาง

ข้อที่ท่านเห็นว่ามีปัญหามาก ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องมาก

ข้อที่ท่านเห็นว่ามีปัญหามากที่สุด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องมากที่สุด

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
	<u>ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียน การสอน</u>						
1.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการ- ประชุม และอบรมครูเพื่อให้เข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาและแนวปฏิบัติใน หลักสูตร.....	...	...	...	...	...	
2.	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้เป็นไป ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร	...	...	...	...	...	
3.	โรงเรียนได้ประสานงานการใช้หลักสูตร ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	...	...	...	...	...	
4.	โรงเรียนสำรวจความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ..	..	...	...	...	...	

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
5.	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนเพียงพอ	...	...	...	...	...	
6.	โรงเรียนประเมินความพร้อมก่อนการ ปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...	
7.	โรงเรียนจัดคาบเวลาที่สอนในแต่ละภาค เรียนเหมาะสมกับครู	...	...	...	...	...	
8.	โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการ การของท้องถิ่น	...	...	...	...	...	
9.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดอบรม การวัดผลและประเมินผลแก่ครู	...	...	...	...	...	
10.	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำ แบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	...	...	...	...	...	

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยทำเนิ
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
11.	การเปิดสอนงานเลือกสนองความต้องการ- การและความถนัดของนักเรียน	...	...	...	...	...	
12.	การเปิดสอนรายวิชาเลือกสนองความ ต้องการและความถนัดของนักเรียน ...	...	...	...	...	...	
13.	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาและแนวปฏิบัติในหลักสูตร	...	...	...	...	...	
<u>วิธีสอน</u>							
1.	กลุ่มโรงเรียนมีการกำหนดจุดประสงค์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตร ..	...	...	...	...	...	
2.	ครูเลือกใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับ จุดประสงค์เนื้อหาและสภาพแวดล้อม ..	...	...	...	...	...	
3.	ครูเสนอกรณี หรือสถานการณ์ให้ นักเรียนเข้าใจและตระหนักในปัญหา และความจำเป็นของเรื่องที่เรียน	...	...	...	...	...	

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
4.	ครูชักถามและกระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน	...	...	...	...	...	
5.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนพิจารณาตัดสินใจ เลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วย ตนเอง.....	...	...	...	...	...	
6.	ครูให้นักเรียนวางแผน กำหนดแนวทาง การทำงานของตนเองและกลุ่ม	...	...	...	...	...	
7.	ครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มตามขั้นตอน และกระบวนการกลุ่ม	...	...	...	...	...	
8.	ครูจัดให้นักเรียนประเมินผลการปฏิบัติ- งานเป็นระยะ ๆ อย่างมีขั้นตอน	...	...	...	...	...	
9.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขการ ปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	...	...	...	...	...	
10.	ครูตรวจสอบความรู้และปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....	...	...	...	...	...	

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
11.	ครูสนับสนุนให้นักเรียนเผยแพร่ผลงาน และประเมินคุณค่าของงาน						
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจและ กระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการค้นพบ ด้วยตนเอง						
<u>การบริหารและการจัดการ</u>							
1.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา						
2.	โรงเรียนมีความพร้อมทั้งบุคลากรและ ทรัพยากรในการดำเนินการ						
3.	โรงเรียนให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วน ร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร ...						
4.	ผู้บริหารช่วยครูเมื่อมีปัญหาการเรียน การสอน						

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
5.	โรงเรียนได้จัดทำทะเบียนหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นระบบ	...	...				
6.	การนิเทศติดตามผลของ สปอ.และสปจ. ได้ช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน	...	...				
7.	ศึกษานิเทศก์ทุกระดับได้ประสานงานและนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ	...	...				
8.	โรงเรียนได้รับความสนใจช่วยเหลือและสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน	...	...				
9.	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนพี่เลี้ยงและกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน	...	...				
10.	โรงเรียนสามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวิชาเอกและวิชาโทที่เรียนมา	...	...				

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
11.	ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลของครู ผู้สอนเป็นระยะ	...	...	...	...	...	
	<u>ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ</u>						
1.	มีแหล่งประกอบการในการสอนวิชาชีพใน ท้องถิ่น	...	...	...	...	...	
2.	โรงเรียนได้นำนักเรียน ไปศึกษาหาความ รู้และฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการใน ท้องถิ่น	...	...	...	...	...	
3.	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากวิทยา- การท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรพิเศษให้ แก่โรงเรียน	...	...	...	...	...	
4.	มีครูวิชาชีพที่มีวุฒิตรงตามรายวิชาที่สอน ..	...	...	...	...	...	
5.	โรงเรียนมีห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติ งานและครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน เพียงพอ	...	...	...	...	...	

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
6.	โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ที่มคุณภาพดีและเหมาะสม						
7.	โรงเรียนจัดให้มีหนังสือ ห่อสมุด ซึ่ง มีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า ..						
8.	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อ การดำเนินงาน						
<u>ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น</u>							
1.	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ให้นักเรียนมีอาชีพและรายได้ระหว่าง เรียน						
2.	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง รมรงค์ใน รูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองตระหนักถึง ประโยชน์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ..						
3.	มีการพบปะระหว่างผู้บริหารกับครูกับ ผู้ปกครองเพื่อแนะนำการส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อ						

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
4.	โรงเรียนแนะแนวนักเรียนเรื่องศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับ ความสามารถของนักเรียนทั้งในระบบ ราชการและอาชีพอิสระ.....						
5.	โรงเรียนจัดบริการหนังสือเรียน เสื้อผ้า เพียงพอ						
6.	โรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวัน เพียงพอ						
7.	โรงเรียนจัดให้มีระบบเทียบหน่วยการ เรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำผลการทำงาน อาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้าน หรือสถานประกอบ การมาเทียบเป็นหน่วยการเรียนได้						
8.	โรงเรียนแนะแนวนักเรียนที่มีปัญหาไม่ สามารถศึกษาต่อ ให้สามารถถ่ายโอน หน่วยการเรียนกันได้ระหว่างในระบบ และนอกระบบโรงเรียน						

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
9.	โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา						
10.	โรงเรียนจัดให้มีการแนะนำบุคคลในอาชีพต่าง ๆ						
	<u>การประชาสัมพันธ์</u>						
1.	โรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานต่าง ๆ ให้ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทราบอย่างสม่ำเสมอ						
2.	ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการช่วยเหลือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา						
3.	โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน						

ข้อที่	สภาพปัญหาการบริหารงาน โครงการขยายโอกาสทาง การศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
4.	โรงเรียนจัดให้มีงานชกย่องบุคคลที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน						
5.	โรงเรียนจัดทำเอกสารเป็นสื่อกลางที่จะนำข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ ของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ไปยังประชาชน						
6.	โรงเรียนได้ฝึกนักเรียนให้สามารถปฏิบัติงานประกอบอาชีพจนเป็นตัวอย่าง						
7.	โรงเรียนประสานงานกับผู้นำชุมชนได้						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ (โปรดระบุ)

1. ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน

.....

2. ด้านวิธีสอน

.....

3. ด้านการบริหารและการจัดการ

.....

4. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน

.....

5. ด้านการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น

.....

6. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 108 โรงเรียน

1.1 อำเภอเมืองนครราชสีมา

1. โรงเรียนบ้านหนองตะลุงปึก
2. โรงเรียนบ้านหนองพลวงใหญ่
3. โรงเรียนบ้านทับช้าง
4. โรงเรียนบ้านโพธิ์
5. โรงเรียนบ้านหนองไช้
6. โรงเรียนบ้านบึงสาร

1.2 อำเภอห้วยแถลง

1. โรงเรียนบ้านสนสุข
2. โรงเรียนบ้านหินลาด
3. โรงเรียนบ้านโนนทอง
4. โรงเรียนบ้านหนองนา
5. โรงเรียนบ้านหนองสาย
6. โรงเรียนบ้านหูล่งประดู่

1.3 อำเภอหนองบุญมาก

1. โรงเรียนบ้านบุกระโทก
2. โรงเรียนบ้านพระ

1.4 อำเภอเสิงสาง

1. โรงเรียนบ้านสระประทีป
2. โรงเรียนบ้านหาดโสม

1.5 อำเภอสงเหิน

1. โรงเรียนบ้านมะเกลือใหม่
2. โรงเรียนบ้านแก่งท้าว
3. โรงเรียนบ้านกุดขมิ้น

1.6 อำเภอสีคิ้ว

1. โรงเรียนบ้านหัน
2. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น
3. โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม
4. โรงเรียนบ้านวังโรงน้อย

1.7 อำเภอพิมาย

1. โรงเรียนบ้านขมิ้น
2. โรงเรียนบ้านลิ้มฤทธิ
3. โรงเรียนเพชรหนองขาม
4. โรงเรียนบ้านโนนโง้งโคง
5. โรงเรียนบ้านดงประจักษ์กุล
6. โรงเรียนม่วงขามประชารักษ์
7. โรงเรียนบ้านมะค่าสามัคคี

1.8 อำเภอปากช่อง

1. โรงเรียนบ้านท่าช้าง
2. โรงเรียนบ้านปางแก
3. โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา
4. โรงเรียนบ้านหนองหมาก
5. โรงเรียนวัดมิตรภาพวราราม

6. โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำตะคอง 1

7. โรงเรียนบ้านหนองตอ

1.9 อำเภอปากซงชัย

1. โรงเรียนบ้านลำนางแก้ว

2. โรงเรียนวัดหลุมข้าว

3. โรงเรียนวัดใหม่สำโรง

4. โรงเรียนบ้านสุขขัง

5. โรงเรียนม่วงแก้ววิทยา

6. โรงเรียนโคกเกษม

7. โรงเรียนวัดพรหมราช

1.10 อำเภอประทาย

1. โรงเรียนบ้านโคกลำโรง

2. โรงเรียนวัดบ้านอุ่มจานโนนงิ้ว

3. โรงเรียนวัดบ้านด้าย

4. โรงเรียนวัดบ้านหนองคิม

5. โรงเรียนบ้านเขว้า

6. โรงเรียนบ้านหนองแม่วิทยา

7. โรงเรียนบ้านห้วยคา

1.11 อำเภอบ้านเหลื่อม

1. โรงเรียนชุมชนบ้านช่อระกา

2. โรงเรียนบ้านดอนตะกีน

1.12 อำเภอบัวใหญ่

1. โรงเรียนบ้านดงพลวง

2. โรงเรียนบ้านบึง
3. โรงเรียนบ้านพลจลก
4. โรงเรียนดอนท้าว
5. โรงเรียนบ้านด่านทองหลาง

1.14 อำเภอโพนไทย

1. โรงเรียนบ้านมาบกราด
2. โรงเรียนบ้านกระถินหนองเคือซุด
3. โรงเรียนบ้านด่านกรงเกรง
4. โรงเรียนบ้านบึงคำคู้
5. โรงเรียนบ้านวัง

1.15 อำเภอโนนแดง

1. โรงเรียนวังหินประชาสรรค์
2. โรงเรียนบ้านนา

1.16 อำเภอโชคชัย

1. โรงเรียนบ้านละลม
2. โรงเรียนบ้านหนองบอน
3. โรงเรียนบ้านพระ

1.17 อำเภอชุมพวง

1. โรงเรียนบ้านหนองหัวตาดำ
2. โรงเรียนวัดสองพี่น้อง
3. โรงเรียนเมืองยาง
4. โรงเรียนโนนอุดม
5. โรงเรียนบ้านประชาสุข
6. โรงเรียนบ้านโนนรัง

1.18 อำเภอจักราช

1. โรงเรียนบ้านละกอ
2. โรงเรียนบ้านตมราชบุรีระ
3. โรงเรียนไทรงามจักราช
4. โรงเรียนบ้านพระพุก

1.19 อำเภอครบุรี

1. โรงเรียนบ้านทับกั้นเหลือง
2. โรงเรียนบ้านลำเพียก
3. โรงเรียนหนองตะแบก
4. โรงเรียนนารากอรัณย์

1.20 อำเภอดง

1. โรงเรียนบ้านหนองม่วง
2. โรงเรียนบ้านตากม
3. โรงเรียนบ้านตาจั่น
4. โรงเรียนดอนใหญ่

1.21 อำเภอขามสะแกแสง

1. โรงเรียนบ้านดอนพะงาด
2. โรงเรียนชุมชนหนองหัวฟาน

1.22 อำเภอขามทะเลสอ

1. โรงเรียนบ้านโคกแขวน
2. โรงเรียนบ้านหนองสรวง

1.23 อำเภอแก่งสำมนาง

1. โรงเรียนบ้านหนองเต่า
2. โรงเรียนบ้านศาลาหนองบอน

1.24 อำเภอด่านขุนทด

1. โรงเรียนบ้านหนองปรือ
2. โรงเรียนบ้านไร่
3. โรงเรียนบ้านแปรง
4. โรงเรียนบ้านหุดสระแก้ว
5. โรงเรียนบ้านโนนเมือง
6. โรงเรียนบ้านสะพานหิน
7. โรงเรียนบ้านหนองใหญ่
8. โรงเรียนบ้านห้วยจรเข้ม

1.25 กิ่งอำเภอวังน้ำเขียว

1. โรงเรียนบ้านวังหมี่
2. โรงเรียนบ้านบุไผ่

2. จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 48 โรงเรียน

2.1 อำเภอเมืองสุรินทร์

1. โรงเรียนบ้านตระแสง
2. โรงเรียนอังกัญเสกแอ
3. โรงเรียนบ้านจันทร์
4. โรงเรียนบ้านทัพกระบือ
5. โรงเรียนบ้านกันเตรียง
6. โรงเรียนบ้านแสรออก

2.2 อำเภोजอมพระ

1. โรงเรียนลุ่มระวีวิทยา
2. โรงเรียนบ้านกันโจรง

2.3 อำเภอชุมพลบุรี

1. โรงเรียนบ้านต๋อนาหนองไผ่
2. โรงเรียนบ้านไพรขลา
3. โรงเรียนบ้านชะริก
4. โรงเรียนบ้านอ้อดลิงชัน

2.4 อำเภอท่าตูม

1. โรงเรียนบ้านพรมเทพ
2. โรงเรียนบ้านบอหมั่น
3. โรงเรียนบ้านสะเอิง
4. โรงเรียนบ้านหนองไม้ถี้

2.5 อำเภอปราสาท

1. โรงเรียนบ้านทมอ
2. โรงเรียนบ้านเจริญราษฎร์วิทยา
3. โรงเรียนนิคมสร้างตนเองปราสาท
4. โรงเรียนบ้านโคกนาสาม

2.6 อำเภอรัตนบุรี

1. โรงเรียนบ้านน้ำเขียว
2. โรงเรียนบ้านลำเพ็ญ
3. โรงเรียนบ้านชาด
4. โรงเรียนบ้านหนองบัวบาน
5. โรงเรียนบ้านปทุมมาศวิทยา

2.7 อำเภอศรีขรภูมิสุนทร

1. โรงเรียนบ้านยางเตี้ย

2. โรงเรียนบ้านตัม
3. โรงเรียนบ้านทะเนก
4. โรงเรียนบ้านหัวแรดนาโพธิ์
5. โรงเรียนบ้านตรมไพร
6. โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก

2.8 อำเภอสาม

1. โรงเรียนบ้านโนนเปือย
2. โรงเรียนบ้านแคน

2.9 อำเภอลำดวน

1. โรงเรียนบ้านตาตรวทัพคัต
2. โรงเรียนบ้านตาโมม
3. โรงเรียนบ้านตรว
4. โรงเรียนบ้านถัก
5. โรงเรียนบ้านหนองแขนวิทยา

2.10 อำเภอท่ง

1. โรงเรียนบ้านโคกตะเคียน
2. โรงเรียนบ้านตาเมียง
3. โรงเรียนบ้านคุดัน
4. โรงเรียนบ้านเกษตรถาวร

2.11 อำเภอลำดวน

1. โรงเรียนบ้านโศกเหนือ
2. โรงเรียนบ้านบัวเขต
3. โรงเรียนบ้านสน

4. โรงเรียนบ้านสะเดา

2.12 อำเภอสำโรงทาบ

1. โรงเรียนบ้านสะโน
2. โรงเรียนบ้านโนนสวรรค์

3. จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 53 โรงเรียน

3.1 อำเภอเมืองศรีสะเกษ

1. โรงเรียนบ้านหนองครก
2. โรงเรียนบ้านร่องสะอาด
3. โรงเรียนบ้านโนนเกิด
4. โรงเรียนบ้านโนนข่า
5. โรงเรียนบ้านเปือยนาสูง
6. โรงเรียนบ้านโพธิ์

3.2 อำเภอกันทรารมย์

1. โรงเรียนบ้านคล้อมมิตรภาพที่ 226
2. โรงเรียนบ้านหนองบัว
3. โรงเรียนบ้านหนองกู่
4. โรงเรียนบ้านผึ่ง
5. โรงเรียนบ้านแสงใหญ่

3.3 อำเภอกันทราลักษ์

1. โรงเรียนบ้านภูเงิน
2. โรงเรียนบ้านโดนอาว
3. โรงเรียนบ้านชำ

3.4 อำเภอชนชัย

1. โรงเรียนบ้านปราสาท
2. โรงเรียนบ้านตาสุด
3. โรงเรียนบ้านภูมิศาลา
4. โรงเรียนบ้านตะเคียนช้างเหล็ก
5. โรงเรียนบ้านมะขาม
6. โรงเรียนบ้านตรอย
7. โรงเรียนบ้านหนองคล้า

3.5 อำเภอราชไศล

1. โรงเรียนบ้านโจดนาหอมเตือ
2. โรงเรียนบ้านโต้งไต้น
3. โรงเรียนบ้านอีหนา

3.6 อำเภอทุมพฬลีย

1. โรงเรียนบ้านปะหละ
2. โรงเรียนบ้านยางเอือด
3. โรงเรียนบ้านโนนเค็ง
4. โรงเรียนบ้านผือ
5. โรงเรียนบ้านหนองหงอก

3.7 อำเภอขนหาญ

1. โรงเรียนบ้านโพธิ์กระสังข์
2. โรงเรียนบ้านลำโรงเกียรติ

3.8 อำเภอปรารงค์

1. โรงเรียนบ้านเกาะกระโพธิ์
2. โรงเรียนบ้านตาเปียง

3.9 อำเภอไพรบึง

1. โรงเรียนบ้านไม้แก่น
2. โรงเรียนบ้านไทร
3. โรงเรียนบ้านกันตรุม

3.10 อำเภอยางชุมน้อย

1. โรงเรียนบ้านยางชุมใหญ่
2. โรงเรียนกุดเมืองฮาม

3.11 อำเภอห้วยทับทัน

1. โรงเรียนบ้านปราสาท
2. โรงเรียนนาทุ่ง

3.12 อำเภอบึงบูรพ์

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองคู

3.13 อำเภอโนนคูณ

1. โรงเรียนบ้านหนองสาม
2. โรงเรียนดินดำเหล่าแสนใต้

3.14 อำเภอศรีรัตนะ

1. โรงเรียนบ้านตม
2. โรงเรียนบ้านเลื่องข้าว

3.15 กิ่งอำเภอน้ำเกลี้ยง

1. โรงเรียนบ้านคูณ
2. โรงเรียนบ้านสบาย
3. โรงเรียนบ้านมรด

3.16 กิ่งอำเภอวังหิน

1. โรงเรียนบ้านชุมคำ
2. โรงเรียนบ้านดำนใหญ่

3.17 กิ่งอำเภอกลิ่งห์

1. โรงเรียนบ้านแซรสะโบว
2. โรงเรียนบ้านไพรพัฒนา

3.18 กิ่งอำเภอเมืองจันทร์

โรงเรียนบ้านปลาข้าว

4. จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 73 โรงเรียน

4.1 อำเภอเมืองบุรีรัมย์

1. โรงเรียนบ้านหลักเขต
2. โรงเรียนชุมชนบ้านหัววัว
3. โรงเรียนบ้านสะแกโพรงอนุสรณ์
4. โรงเรียนบ้านวัดปราสาท
5. โรงเรียนวัดบ้านสะแกข่า
6. โรงเรียนบ้านสงายสอ
7. โรงเรียนบ้านหนองปรือ

4.2 อำเภอกระสัง

1. โรงเรียนบ้านหนองเต็ง
2. โรงเรียนชุมชนบ้านสองชั้น
3. โรงเรียนบ้านหัวขี้สำราญ
4. โรงเรียนบ้านเมืองไผ่

4.3 อำเภอคูเมือง

1. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองขมาร
2. โรงเรียนวัดบัวทอง
3. โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ
4. โรงเรียนบ้านเขว้า
5. โรงเรียนวัดบ้านปะเคียน

4.4 อำเภอนางรอง

1. โรงเรียนบ้านโคกยาง
2. โรงเรียนบ้านหนองตลุมปัก
3. โรงเรียนวัดน้ำไหล
4. โรงเรียนบ้านหนองทองลิ้ม
5. โรงเรียนบ้านเจริญสุข

4.5 อำเภอบ้านกรวด

1. โรงเรียนหนองไม้งาม 1
2. โรงเรียนละหานทรายใหม่

4.6 อำเภอประโคนชัย

1. โรงเรียนบ้านศรีถาวร
2. โรงเรียนบ้านละเวีย
3. โรงเรียนบ้านจรเข้มาก
4. โรงเรียนบ้านแสงโสม
5. โรงเรียนบ้านปะกาดบุ
6. โรงเรียนเกษตรสมบูรณ์
7. โรงเรียนบ้านหนองตะขบ
8. โรงเรียนบ้านปัก

4.7 อำเภอพทไธสง

1. โรงเรียนบ้านเพิงแก้ว
2. โรงเรียนชุมชนหาญโคก
3. โรงเรียนบ้านบ่งเบา
4. โรงเรียนบ้านคุณสระแก้ว

4.8 อำเภอละหานทราย

1. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 26
2. โรงเรียนบ้านลำนางรอง
3. โรงเรียนชุมชนวัดชุมพร
4. โรงเรียนบ้านวัดนา

4.9 อำเภอลำปลายมาศ

1. โรงเรียนบ้านยาง
2. โรงเรียนบ้านวานเขื่อนค้อวิทยา
3. โรงเรียนบ้านตบช้าง
4. โรงเรียนรวมมิตรวิทยา
5. โรงเรียนบ้านห้วยศาลา
6. โรงเรียนบ้านหนองโดนประสาธวิทย

4.10 อำเภอสตึก

1. โรงเรียนชุมชนบ้านดอนมณเฑ
2. โรงเรียนบ้านทุ่งวัง
3. โรงเรียนบ้านหนองใหญ่
4. โรงเรียนบ้านท่าม่วง
5. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น
6. โรงเรียนบ้านโคกสิงห์
7. โรงเรียนบ้านสระกุด

4.11 อำเภอหนองกี่

1. โรงเรียนชุมชนบ้านดอนอะราง
2. โรงเรียนบ้านโคกสูงคูขาด

3. โรงเรียนบ้านสระขาม
4. โรงเรียนบ้านสระสะแก

4.12 อำเภอปะคำ

1. โรงเรียนบ้านสุขสำราญ
2. โรงเรียนบ้านหินโคก
3. โรงเรียนคงใหญ่พัฒนา

4.13 อำเภอนาโพธิ์

1. โรงเรียนวัดศิริมงคล
2. โรงเรียนวัดทรงสุวรรณ
3. โรงเรียนอมรศิริสามัคคี

4.14 อำเภอหนองหงส์

1. โรงเรียนชุมชนบ้านโคกกลาง
2. โรงเรียนวัด โสมศรีคุณ
3. โรงเรียนวัดศรีม่วงแดง
4. โรงเรียนบ้านฝ้าย

4.15 กิ่งอำเภอลับแลชัย

1. โรงเรียนวัดสำโรง
2. โรงเรียนบ้านโคกขมิ้น

4.16 กิ่งอำเภอห้วยราช

1. โรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์
2. โรงเรียนกระสังสามัคคี

4.17 กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ

- โรงเรียนบ้านคงบังชัยสมบูรณ์

4.18 กิ่งอำเภอช้างน้ำ

โรงเรียนวัดหนองปล่อง

4.19 กิ่งอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์

โรงเรียนบ้านทองหลาง

5. จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 46 โรงเรียน5.1 อำเภอเมืองชัยภูมิ

1. โรงเรียนบ้านท่าหินโงม
2. โรงเรียนบ้านลาดใหญ่
3. โรงเรียนชุมชนบ้านบึงคล้าวิทยา

5.2 อำเภอจัตุรัส

1. โรงเรียนชุมชนหนองบัวโคก
2. โรงเรียนบ้านเขือก
3. โรงเรียนร่วมราษฎร์วิทยานุสรณ์

5.3 อำเภอบำเหน็จณรงค์

1. โรงเรียนบ้านโคกเจริญรัมย์
2. โรงเรียนบ้านหัวสระวิทยา
3. โรงเรียนบ้านหนองแขวง

5.4 อำเภอเทพสถิต

1. โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา
2. โรงเรียนบ้านโป่งนกวิทยา

5.5 อำเภอแก้งคร้อ

1. โรงเรียนบ้านโคกกุง
2. โรงเรียนบ้านโนนงิ้ว

3. โรงเรียนบ้านหลุมดา

4. โรงเรียนบ้านข้ามสนาค

5.6 อำเภอเกษตรสมบูรณ์

1. โรงเรียนบ้านเดื่อดอนกลาง

2. โรงเรียนบ้านวังม่วง

3. โรงเรียนบ้านส้มกบ

4. โรงเรียนบ้านเกษตรศิลปวิทยา

5.7 อำเภอภูเขียว

1. โรงเรียนบ้านโนนเสลาประสาทวิทย์

2. โรงเรียนบ้านธาตุ

3. โรงเรียนเนรมิตรศึกษา

5.8 อำเภอหนองบัวแดง

1. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแวง

2. โรงเรียนบ้านห้วยกนกทา

3. โรงเรียนบ้านโนนสะอาด

4. โรงเรียนบ้านกุดชุมแสง

5. โรงเรียนบ้านโหล่นสามัคคี

5.9 อำเภอดอนสวรรค์

1. โรงเรียนบ้านทุ่งพระ

2. โรงเรียนบ้านทุ่งลุยลาย

3. โรงเรียนบ้านดงบัง

5.10 อำเภอดอนสวรรค์

1. โรงเรียนบ้านยางหวาย

2. โรงเรียนชุมชนบ้านโคก
3. โรงเรียนบ้านโคกมั่งงอย

5.11 อำเภอบ้านเขว้า

1. โรงเรียนบ้านวังกะทะ
2. โรงเรียนบ้านวังตะเฒ่า
3. โรงเรียนลาดชุมพล

5.12 กิ่งอำเภอกักค้อชุมพล

1. โรงเรียนบ้านชัยชุมพล
2. โรงเรียนบ้านท่าโป่ง
3. โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

รวมทั้งสิ้น 328 โรงเรียน

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

1. นายชาญวิทย์ ทับสุพรรณ นักวิชาการ 7 เขตการศึกษา 11
2. นายทวี คั่นสินธ์ นักวิชาการ 7 เขตการศึกษา 11
3. นายเฉลิมชัย มิติกัทร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและวัดผลประเมินผล

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

4. นางสาววิไล ชินวงศ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
5. นายเพิ่มชาติ ศรีใสเพชร นักวิชาการ 7 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
6. นายอภิชาติ ประภาสุชาติ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอด่านขุนทด

จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นางสดสงวน เลิศล้ำ

ถือกำเนิดเมื่อ

14 กรกฎาคม 2498 อายุ 38 ปี

ณ บ้านเลขที่ 88 หมู่ 2 ต.เลิศประคอง

อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

บิดา

นายสุวรรณ กิมตระกูล

มารดา

นางเฉลิมศรี คุณขุนทด อดีตครูโรงเรียนด่านขุนทด อ.ด่านขุนทด

จ.นครราชสีมา ปัจจุบันเกษียณอายุราชการ เป็นข้าราชการบำนาญ

ประวัติการศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหัวบึง อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนด่านขุนทด อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมิตรวิทยา อ.เมือง จ.นครราชสีมา

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง เอกสังคมศึกษา) วิทยาลัยครูนครราชสีมา

ปี พ.ศ.2517

การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ปี พ.ศ.2523

การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปี พ.ศ.2536

ประวัติการทำงาน

3 พฤษภาคม 2519 รับราชการครั้งแรก เป็นครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนบ้านโคกเพชรวิทยา

อ.บ้านใหม่ไชยพจน์ จ.ชัยภูมิ

สภาพปัญหาการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ

ของ

สุดสงวน เลิศล้ำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2537

- 2 พฤศจิกายน 2524 ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนบ้านแปรง อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา
- 11 เมษายน 2525 ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด่านขุนทด
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด่านขุนทด

ประวัติครอบครัว สมรสกับนายเกรียง เลิศล้ำ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ระดับ 7
โรงเรียนวัดบ้านด่านนอก (เสวีธรรมวิทยา) อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา
มีบุตรหญิง 2 คน

1. นางสาวสกุลยา เลิศล้ำ กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.6 โรงเรียนสุนารีวิทยา
จ.นครราชสีมา
2. นางสาวรังสิยากร เลิศล้ำ กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.5 โรงเรียนสุนารีวิทยา
จ.นครราชสีมา

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพปัญหาในการบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 1,382 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 328 คน ครู จำนวน 971 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาด้านการบริหารและการจัดการ และด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน ด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น และด้านการประชาสัมพันธ์มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์อำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ ความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์อำเภอกับครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ และด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนต่อมากขึ้น

ADMINISTRATIVE PROBLEM CONDITIONS CONCERNING EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXPANSION PROJECT OF PRIMARY SCHOOLS IN EDUCATIONAL REGION XI

AN ABSTRACT

BY

SUDSANGUN LERTLAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1994

The purpose of this research was to study the administrative problem Conditions concerning educational opportunity expansion project of the primary school in Region 11 as perceived by administrators, teachers, and district supervisors who are responsible for the said project. The sampling group was 1,382 subjects comprising of 328 administrators, 971 teachers, and 83 district supervisors. The survey instrument was a rating scale questionnaires. The statistics employed in data analyses included means, standard deviation, and one way analysis of variance. The results of these analyses were as follow :

The administrators, teachers, and district supervisors who are responsible for the project are of the opinion that the problem condition of Administration and management, and Resources Supply for Management were in high level. As for Curriculum and Learning Management, Student Further Study Support and Information Services were in moderate. There was no statistical significant difference between teachers and administrators but different at .05 between teachers and district supervisors in Resources Supply for Management. There was statistical significant different at .05 between District Supervisors and Teachers in the area of Administration and Management, Resources Supply for Management, and Student Further Study Support.